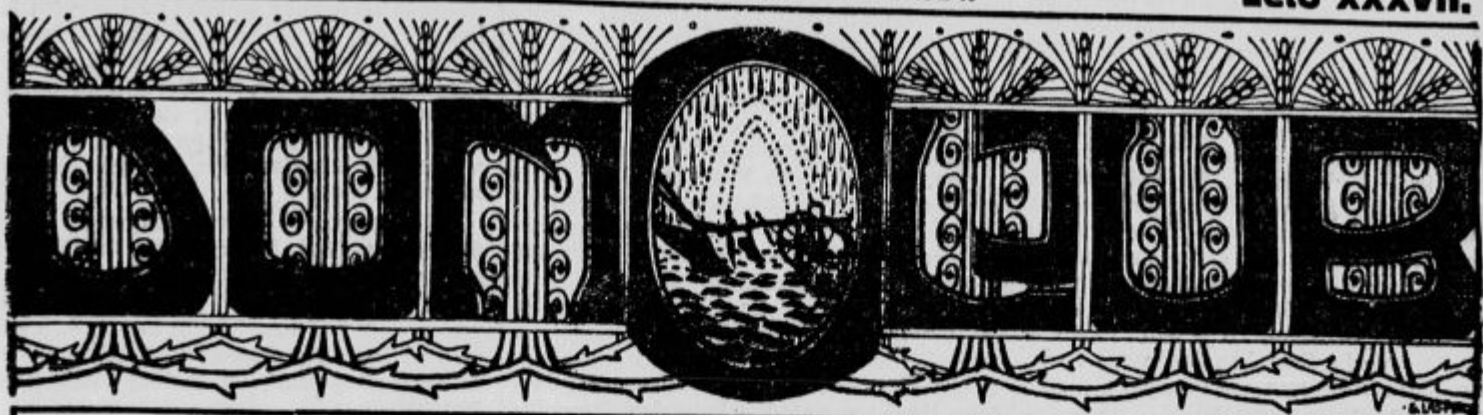

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Demoljuba,
narečnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Demoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

**»SLOVESNO IZJAVLJAMO, DA BOMO
ŠLI VSI KOT EN MOŽ NA VOLISČE, DA
POKAŽEMO SVOJE POPOLNO RAZUME-
VANJE ZA NAŠO VELIKO SLOVENSKO
POLITIČNO IN KULTURNO ZADEVO, ZA
SLOVENSKO SAMOSTOJNOST!«**

To je bila kakor slovesna prisega vseh
mož in fantov iz kranjske okolice na shodu
v Kranju dne 2. decembra.

Slovenci! Branimo svojo domovino
pred janičarji, iskarijoti in tatovi!

Vabilo na občni zbor Jugo- slovanske kmetijske zveze.

Dne 15. decembra 1924 bo v Rokodel-
skem domu, Komenskega ulica 12 v Ljub-
ljani popoldne ob 3.

redni letni občni zbor Jugoslovanske
kmetijske zveze

z dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Volitev novega odbora.
4. Referat dr. Fr. Kulovca.
5. Slučajnosti.

Vse okrajne kmetijske zveze in podruž-
nice prosimo, da v zmislu pravil in poslov-
nika pošljejo na občni zbor svoje zastop-
nike.

Za načelstvo J. K. Z.

Ivan Brodar,
t. č. načelnik.

Dr. Jakob Mohorič,
t. č. tajnik.

Zvišani davki.

Poglejmo koliko je resnice na kriča-
nju onih, ki iščejo danes glavno orožje
proti SLS v dokazovanju, da je naša stran-
ka kriva velikim davkom, ki so se počeli
baš za dobo naše vlade tirjati po Sloveniji.
Da se naklada danes velike davke sloven-
skemu kmetu in obrtniku, o tem nikdo ne
dvomi, a vprašanje je, katera vlada je to
zaukazala in odredila. Kako se davki ter-
jajo in kateri davki se naložijo za vsako
leto, to določa poseben zakon, ki je skle-

njen z večino parlamenta in ima podpis
kralja, in to je vsakoletni državni prora-
čun. Za našo državo velja sedaj oni prora-
čun, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom 1924
in bo v veljavi do 1. aprila 1925. V marcu
1924, ko se je proračun sprejel in podpi-
sal, pa je bil na vladi Pašić, ne pa Jugo-
slovanski klub, odnosno SLS.

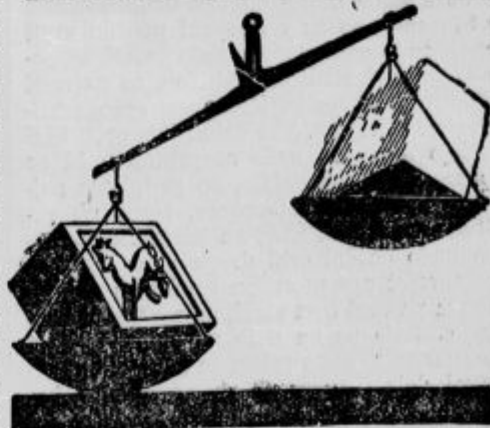
Naši poslanci so po cele dneve in en-
krat celo noč z vsemi dovoljenimi sredstvi
zavirali sedanjí proračun, ker vsebuje ve-
like krivice, osobito za Slovenijo. Poslanci
SLS so tako krepko nastopali ob znani ob-
strukciji, da so vsi drugi priznali, da je
najpogumnejši nastop v oni znani seji, ki
je brez prestanka trajala nad 36 ur, po-
kazal baš Jugoslovanski klub. Končno je
pa bil proračun vendarle sprejet, ker so
imeli radikali večino, a hrvatski poslanci
takrat še niso bili v Belgradu. Jugoslovan-
ski klub in Davidović kot tudi Spaho so
tako ostro protestirali proti sedanjim dav-
kom, da so se celo odstranili iz zbornice,
ko se je glasovalo glede proračuna. S tem
so hoteli pobiti vsak najmanjši sum, da so
kaj krivi na sedanjem proračunu.

S prvim aprilom je tedaj stopil v ve-
ljavo sedanjí proračun. Kralj ga je podpi-
sal še isti dan, ko je bil zglasovan prora-
čun, in sedaj ga sploh nikdo ne more spre-
meniti do 1. aprila 1925. Vlada Davidovića
pa je prišla na krmilo zadnjega julija in je
ostala do 18. oktobra. Kakšno zvezo je mo-
gla tedaj Davidovićeve vlada imeti s tem
proračunom?! Da so pa baš v avgustu pri-
šli nakazani davki, osobito zloglasna do-
hodnina, je pa razlog v tem, da se vsako
leto ne glede, kdo je na vladi, napove da-
vek v februarju, v juliju in avgustu se pa
predpiše. Isto je bilo letos!

Res je, da so demokratski uradniki
nalašč večji davek po nekaterih glavar-
stvih predpisali, to pa zato, ker so s tem
hotelí dati orožje liberalcem, ki bi naj uda-
rili po naši vladi, češ, ta je kriva, da so
taki davki! Proti takim nasilnežem je pa
naša vlada sama nastopila s tem, da je v
mnogih slučajih ustregla našim poslancem.
V čem se je ustreglo? Prvič v tem, da se
je rok za priziv mnogim, ki so ga bili za-
mudili, podaljšal. Nadalje v tem, da se je
plačevanje dohodnine razdelil na več ro-

kov in se tudi v prav mnogih slučajih od-
ložil do rešitve priziva.

Prav izdaten uspeh pa se je dosegel
s tem, da se je uporabila pri dohodnini
od posekanega lesa važna olajšava. To se
pravi: vsota, izkupljena za les, se razdeli
na 6 delov. Nato se od vsakega dela po-
sebej računa dohodnina, seveda šestkrat
in ne naenkrat od cele vsote. N. pr. Če je
kmet prodal lesa za 60.000 Din, se ne
predpiše od 60.000 Din, marveč od 10.000
po šestkrat. Ali je v tem kaj olajšave? O
je, pa še precejšnja. Dohodnina je progre-
siven davek, to se pravi, čim višja je vsota
dohodkov, tem večji je procent dohodnin-
skega davka. Dohodnino je vpeljala av-
strijska vlada. Določeno je bilo, da kdor
ima 1600 K dohodkov, počne plačevati do-
hodnino, in sicer od 1600 K do 1700 je bilo
13 K 60 v, od 1700—1800 je bilo 15 K 20 v,
tako je šlo vedno višje in višje, tako je
bilo od 10.000 K že 273 K, od 60.000 K že
nad 3000 K. Če vzamemo torej gornji slu-
čaj, bi kmet za 60.000 K posekanega lesa
plačal čiste dohodnine 3.000 K. Po olaj-
šavi pa, ki jo je dosegel Jugoslovanski klub
in dovolila Davidovićeve vlada, pa bi pla-
čal 6 krat od 10.000 K, to je 6 krat 273
= 1638 K. Je torej za polovico manjši nego
od celih 60.000 K.

**MILO „GAZELA“ ODEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI**
vse manjvredne, cenejše izdelke.
DOBITE GAJ V VSAKI TRGOVINI.

Tako se je neki vdovi iz kočevskega okraja predpisala dohodnina od posekane-ga lesa do 21. 000 Din. Po intervenciji po-slanca pa se je priznala ženski ugodnost člena 13. in se ji znižal davek za 9000 Din, kar ni mala vsota za kmeta. Pomniti mo-ramo namreč, da se na dohodnino nana-šajo še drugi davki, to je 30 odstot. pri-bitek in invalidni davek. Če je dohodnina torej manjša, je manjši tudi pribitek in manjši tudi invalidni davek, ki je istotako progresiven davek kot dohodnina. Ozna-čena ugodnost je dovoljena kmetom, pa le do gotove vsote. S tem se je mnogim kme-tom zdatno pomagalo. To je tedaj naredba pod našo vlado. Doslej so imele vse vlade član 13, vlad štejejo baš trinajest, a nikdo ga ni hotel kmetom priznati.

Ponovno so slov. poslanci posredovali pri fin. delegaciji in pri ministru glede previsoko odmerjene dohodnine. Zagoto-vilo se je, da se ob priliki, ko se bodo re-ševali prizivi, skušalo to in ono popraviti.

Nastopil pa je Jug. klub še z raznimi predlogi glede davkov, ki bi se bili upošte-vali pri novem proračunu. Predvsem se je zahtevalo, da se dvigne vsota, od katere se začne plačevati dohodninski davek. Mi-nister je bil že pristal na 60.000 K, zahte-va kluba poslancev SLS je bila 80.000 K, dočim je sedaj 20.000 K. Silno važno je tu-di to, dna bi se bila spremenila letnica. Kaj je pa to? Povedali smo že zgoraj, da je dohodnina toli višja, čim višja je svota do-hodkov. Pri 1600 K je 13 K60 v. Pri vsoti 14.000 K, ki je približno 9 krat večja kot 1600 K, davek ni samo 9 krat višji, temveč 32 krat, t. j. 428 K. Pašičev minister Stojad-iaović, ki je Slovenijo pritisnil, kjer je mogel, je vedno držal staro lestvico. A po-slanci SLS so zahtevali, da se i ta spremeni v tem oziru, da počne prva vsota, od ka-tere se dohodnina predpisuje tudi z naj-manjšim zneskom glede davka, ne pa da bi vzel za 20.000 K ono dohodnino kot prej, ko se je začel računati dohodninski davek z 1600 K dohodkov. Obenem se se-veda spremeni vse v dinarje, kar bi zopet zdatno spremenilo ves rezultat. Ko bi bil tak način dohodninskega davka sprejet, potem bi se bil v Sloveniji oddahnil kmet, obrtnik in srednji trgovec. In to je hotela uzakoniti naša vlada. Baš zaradi tega, ker je naša vlada hotela olajšati davčno breme v Sloveniji, so se velesrbski politiki vrgli nanjo in jo onemogočili. Zato pa vsi, ki po-magajo novi vladi pri volitvah, so največji škodljivci Slovenije. Predvsem seveda kli-ka okrog Žerjava. Vse zabavljice proti SLS padejo nazaj na naše nasprotnike, ki se ne zavedajo, kaj delajo, ko podpirajo naj-večje sovražnike Slovencev. Dajte ob vo-litvah zopet moč SLS, pa boste videli, ka-ko bodo davčni čeki drugače govorili, ko bo sprejet nov proračun predvsem dohod-Treba pa tudi časa vladi, da izvrši svoj pro-gram. Zato pa na delo ob volitvah, kajti ona stranka, ki bo prišla na krmilo, bo tudi takoj delala proračun za nadaljno dobo! Če pa kdo govori, da je vlada, v kateri so bili poslanci SLS, zvišala davke Sloveniji, povej mu, da je slepar, če ni slepar, je pa tepec, v vsakem slučaju pa svari poštene ljudi pred njim in ogni se ga!

Slovenski republikanci v hrvatskem jarmu.

Žerjav in Prepeluh — sorodni duši.

Slovenci imamo vedno kake ljudi, ki mislijo, da morajo vleči tujčev voz. Dva posebna zgleda, kako nekateri silijo pod tuj jarem, sta Žerjav in Prepeluh. Prvi vleče z vsemi silami srbski voz, drugi napenja vse sile, da bi pretegnil hrvatska kola pre-ko hrvatske meje na Slovensko. Oba sta složna v tem, da služita tujcu.

To je povedal dr. Korošec v nedeljo 23. novembra o Prepeluhu in o njegovem suženjskem mišljenju nasproti Hrvatom. Popolnoma pravilno je označil voditelj SLS take ljudi kot narodne izdajalce. Prepelu-ha je ta resnica zelo zbolela in naredil je, kar naredi užaljen šolar. Z velikim zmer-janjem je proglasil dr. Korošca, ki noče s Prepeluhom skupaj vleči Radičevega voza, — za izdajalca. Možakar misli, da je s tem sam sebe opral, če je malo pozmerjal. To-da slovenski kmet in delavec nista tako ne-spametna, da bi hotela radi Prepeluha pod hrvatski jarem. Stiskanja od strani tujcev imamo že dovolj.

Prepeluhova nedolžnost in Koroščevi grehi.

Več točk našteva Prepeluh, da jih je zagrešil dr. Korošec. On namreč doslej še ni imel prilike, napraviti kak greh, zato brezskrbno zvižga v Radičevi kletki. Mi bi na dolgo zabavljanje v teh točkah tole vprašali:

1. Ali je g. Prepeluh kaj odprl usta, ko je Narodno Vjeće v Zagrebu sklepalo o ujedinjenju s kraljevino Srbijo? Čemu je takrat molčal? Ali ni socialistična stranka, katere duševni voditelj je bil Prepeluh, ta-krat istotako glasovala za ujedinjenje in sicer po svojem zastopniku Kristanu. Za-kaj je Prepeluh takrat molčal?

2. Mož, ki z Žerjavom vozi voz tujcev po slovenskih tleh, izjavlja, da je dr. Korošec moral podpisati rapalsko pogodbo, ki je izročila primorske Slovence Italiji. Pri-zna, da je Korošec moral to narediti, da se izognemo še hujšim nesrečam, pa ga vse-eno napada. Poštenjak pa tak!

3. Imeli smo že priliko pokazati slo-venskemu ljudstvu Prepeluha kot moža, ki rad dejstva zavija po svoje. Ob nekí priliki je dr. Korošec izjavil v narodni skupščini, da slovenski poslanci razumejo srbski za-pisnik, ki se je prebral in da ga torej ni treba po slovensko ponavljati. V »Sloven-skem republikancu« pa sedaj beremo stra-šen očitke, da je dr. Korošec »pred vsem svetom« izjavil, da slovenski jezik v Bel-gradu in v parlamentu nima kaj iskati. Ta-ko poskuša Radičev varovanec imeti Slo-vence za norea. Ali ima Prepeluh, ki nas hoče izročiti Hrvatom, sploh še pravico go-voriti o pravicah slovenskega jezika.

4. Dalje trdi, da Korošec za Koroško še mezinca ni ganil, on pa da je o Koroški še celo nekaj zapisal in podpisal. — Slo-venskim Korošcem bi bilo najbrž veliko več pomagano kakor s podpisom, če bi ju-naški g. Prepeluh takrat peljal nekaj svoj-ijh Hrvatov Korošcem na pomoč, ali pa bi sam šel na Koroško in tamkaj »gibal«. Izza plota metati kamenje je silno lahka stvar.

5. Tudi v poslednji točki možakar sam sebe pohvali. To mora, saj je vendar kan-didat in se bori za mandat po Radičevi mi-lostili Pravi, da je Korošec bil svoj čas za-grizen centralist, on pa, da je bil za staro deželno avtonomijo. — Pozabil je seveda ta svoj stavek dokazati. Za tak dokaz je zmanjkalo korajže. Mi pa vemo, da hoče-mo samostojno Slovenijo, ne samo kak sta-ri deželni zbor.

Te kamne je zagnal Prepeluh na dr. Korošca in SLS. Vsak izmed teh kamnov pa je temeljito zgrešil svoj cilj. Kroglice zavednih Slovencev, ki nočejo pod noben jarem, tudi pod hrvatskega ne, pa 8. febru-erja ne bodo zgrešile svojega cilja. Takrat bo ta mož spoznal, da zastoj vlačje Radi-čev voz.

Ravnaj se po lastnih besedah.

Takole je zapisano v »Slovenskem re-publikancu«: »Politik, čigar načela so pre-magana, se mora umakniti ali začasno ali pa za vedno. Tega pa slovenski ljudje še ne vedo in to je žalostno.« — K tem silno resničnim besedam si dovoljujemo dostavi-ti sledeče: Radičev pomagač v sedanjem volilnem boju proti Slovincem g. Prepeluh je bil socialdemokrat. Tega ne more tajiti in izbrisati s svojega čela. Z znanim so-cialističnim ministrom Ante Kristanom sta se skupaj pehala za socialdemokratsko stranko na Slovenskem. Danes pa nastopa g. Prepeluh spet v novi obleki. Padel je na kolena pred g. Radičem in ponižno polju-bil njegovo zastavo. Ker vemo, da se pre-pričanje ne da v par mesecih izpremeniti kar meni nič tebi nič, zato tudi vemo, da ni poljubil Radičeve republikanske zasta-ve iz srčnega prepričanja, ampak iz želje, da pride do mandata. Poznamo iz svetega pisma nekoga, ki je tudi iz želje po dobič-ku poljubljal brez srčnega prepričanja. Njegovo ime imenuje zgodovina samo z za-ničevanjem.

Kamor pride z novo zastavo, ga vpra-šajte, če je še socialdemokrat. Stavite mu vprašanje, kako da je zapustil svojega prejšnjega komandanta g. Kristana? Ali smatra, da so njegova prejšnja načela pre-magana ali jih je samo zato zapustil, ker nova bolje kažejo? Mi gospodu, ki tako obrača plašč po vetru, svetujemo, naj pre-bere, kaj je napisal njegov lastni list o po-litiku, čigar načela so premagana. Dosta-vili bi samo, naj se tisti ljudje, ki slečejo prepričanje kot srajco samo radi mandata, umaknejo ne le začasno, ampak za vedno.

Poročni prstani

14 kar. zlato
8 kar. zlato
amerik. dublé

vedno v zalogi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Šelenburgova 7

NOVIČAR

d Naročnina na »Domoljuba« bo znala za prihodnje leto enako kot letos: 38 dinarjev za celo leto za one p o s a m e z n e naročnike, ki prejemajo časopis naravnost na svoj naslov. — Za s k u p n e naročnike, ki prejemajo časopis pri poverjeniku, je določena cena na 36 Din. Ta znižana cena bo napotila še mnogo dosedanjih posameznih naročnikov, da se zglase pri poverjeništvih in tam naroče svojega »Domoljuba« in to tem raje, ker jim list preje pride v roke. Za tako skupno prejemanje zadošča, da se jih zbere 5 ali 10 in si naroče »Domoljuba« na en naslov. Seveda je to treba upravi pravočasno naznaniti, da se ustavi pošiljanje na posamezne naslove. Posamezni naročniki naj pošiljajo naročnino naravnost upravi po priloženih položnicah, skupni odjemalci pa naj izročajo naročnino naravnost samo poverjeniku dotičnega kraja. — Za kraje izven naše države znaša celoletna naročnina radi višje poštne Din 60. — (15 lir ali 1 dolar). Za pošiljanje naročnine prilagamo danes položnice za vse naročnike v Jugoslaviji, Češkoslovaški, v Avstriji in Italiji. Naročniki v drugih državah naj pa pošiljajo naročnino na način, ki se jim zdi najbolj primeren. — K sklepu vabimo ponovno vse dosedanje cenjene naročnike, da ostanete zvesti svojemu »Domoljubu« tudi v njegovem 37. letu in mu s tem pripomorete do vsestranskega napredka. **Somišljeniki na delo! — Uprava »Domoljuba«.**

d Pazite na položnice! V današnji številki prejme vsak posamezni naročnik položnico za obnovo naročnine na »Domoljuba« za leto 1925. Najbolje stori vsak, da jo takoj izpolni s svojim natančnim naslovom in z denarjem vred (38 Din) odda na domači pošti. Čimprej se to delo opravi, tem bolj si vsak zagotovi redno prejetje lista in olajša novoletno delo pri upravi. Če se položnica komu pokvari, naj po dopisnici zahteva novo, da ne bo treba pošiljati naročnine po dragih nakaznicah.

d Posvečenje novega škofa. V nedeljo je bil v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani posvečen za škofa lazarist č. g. dr. Janez Unidovec. Novi škof je bil rojen leta 1873. v Ajdovcu na Dolenjskem, je bil nekaj časa kaplan v Vipavi in Idriji, nato pa je šel študirat in po dovršenih študijah je postal ravnatelj novo ustanovljene kmezoškolijske gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano, kjer je vodil zavod 14 let. Nato je šel k lazaristom, letos pa je bil imenovan za škofa v Skoplju, v najjužnejši škofiji naše države. Je to misijonska škofija, silno razsežna. Ondotni katoličani so po večini Albanci, deloma pa Srbi. Novi škof, ki je znan po svoji apostolski gorečnosti, je pretekli pondeljek zapustil Slovenijo ter se preko Belgrada podal na svoje novo mesto.

d Predrznost liberalnega učitelja. Liberalni učitelji so dobili korajžjo. Začeli so vihteti svoje protikrščansko kopje, zakaj dobro vedo, da Žerjavu najbolj s tem ustrežejo, da lopnejo po stvari, ki ima zvezo s

krščanstvom. Šolski vodja v Šmarju pod Ljubljano je prepovedal Orliča. Orlovska organizacija je krščanska in zahteva od svojih članov v prvi vrsti krščanskega življenja — zato proč z njo! Pač pa so otroci povsod lahko sokoli, pri katerih imajo prvo besedo najzagrizenejši brezverci. Da ta prepoved ni niti piškavega oreha vredna, je jasno. Zato bodo otroci še naprej telovadili in se vzgajali pri orličih in noben liberalni učitelj ne bo komandiral našim vernim staršem, da otroka ne smejo pošiljati v krščansko družbo.

d Živela pravica! Iz ječe so izpustili načelnika Orjuna, inž. Kranjca, ki je poleti vodil orjune v Trbovlje, kjer so njegovi junaki po nedolžnem pobili nekaj ljudi, mučili in ustrelili rudarja Fakina ter zažgali Delavski dom. Ves čas je državno pravdnštvo zbiralo gradivo in na podlagi nabranega gradiva Kranjca dalo zapreti. Dne 4. decembra bi se imela vršiti porotna obravnava, kjer bi prišla na dan vsa orjunska grozodejstva, namesto tega pa je vlada ukazala Kranjca in vse druge orjune izpustiti, obravnava pa se ne bo vršila. Zakaj Kranjca potrebujejo državni tatovi pri volitvah... Ali je še kak Slovenec, ki bi se mu to početje ne gabilo do dna? G. Baltič pa pišejo Slovincem pismo: ni nasilja, ni krivice, ne nepostavnost, temveč povsod red, zakon, pravica....

d G. veliki župan pišejo, da ni nasilja. V istem času, ko so g. župan pisali to pastirsko pismo prav nič lahkovernim Slovincem, je vlada protipostavno upokojila vodjo agrarne reforme v Sloveniji, g. Masiča, ki je bil miren, izboren in na vse strani priljubljen uradnik. G. Masič je šele 10 let v službi, mlad mož — a je moral v pokoj, da je naredil prostor nekemu Žerjavcu. Davkoplačevalci imajo namreč dovolj denarja, da lahko tudi mladim in delazmožnim ljudem plačujejo pokojnino. Gospod Baltič, nasilja niii!

d Popravek velikega župana. Veliki župan ljubljanski, ki so v Sloveniji za Pašiča, so poslali »Slovincu« popravek: ni res, da denar, ki bi se moral porabiti za armado, za ceste, za izboljšanja položaja uradništva... daje vlada na razpolago Lazi Markoviču za podkupovanje volivcev. Gospod veliki župan imajo pa za vsak slučaj pripravljen v svoj mišnici hujši popravek, ki se glasi: ni res, da daje vlada denar davkoplačevalcev za podkupovanje volivcev in oboroževanje nasilnih band, res pa je, da bo vse to stotine milijone, ki jih bodo razsipale vladne stranke za volitve, prinesel sv. Miklavž, veliki patron g. Pašiča.

d Invalidi. Invalidom je celo kralj obljubil, da bo invalidski zakon rešen. Pa se ni zgodilo, ker so skupščino, preden je sploh začela delati, razgnali. In sedaj hodijo invalidi k vladi, naj jim pomaga. Toda vlada izjavlja, da nima denarja. Zakaj g. veliki župan Baltič so napisali Slovincem, torej tudi invalidom, pismo, da je denar za »ceste« in za »armado«. Ej, ej, mi dobro

poznamo te »ceste« in tisto »armado«, za katero je dovolj denarja.

d Vse somišljenike po deželi, ki so prejeli v razprodajo koledar Jugoslovanske Kmetijske zveze prosimo, da ga hitro razpečajo ali pa vrnejo. Le izvodi, ki jih sedaj prejmemo vrnjene, morejo še priti pravočasno v razprodajo. Pravtako prosimo, da čimprej napravijo obračun.

d Koledarja Jugoslovanske Kmetijske zveze nimamo več v zalogi. Nekateri somišljeniki, ki so ga prejeli, ga niso doslej ne plačali ne vrnili. Opozarjamo, da moramo stroške v tiskarni in knjigovoznici kmalu poravnati. Prosimo torej, napravite čimprej obračun, oziroma nerazpečane izvode vrnite. Prepozno vrnjeni izvodi so za nas lahko brez vrednosti. — Tajništvo Jugoslovanske Kmetijske zveze.

d Silno lepe so letošnje knjige Družbe sv. Mohorja. Vidi se večja roka novega urednika g. pisatelja in župnika Finžgarja. Koledar je kakor šmarno okinčan ženin. Vsako stran mesecev krasila lepa umetniška dvobarvna naslovna slika, črke so posebno slovesne, pomenljivi reki, zgodovinski spomini — to ti je lice letošnjih mesecev. V vsebinskem delu pa najdeš toliko poučnega gradiva, da si bodo čitatelji znatno razširili svoje obzorje, če vse to prebero in premislijo. Prava šola za odrasle ta Koledar. Poleg koledarja je izšel tudi poljudno in zanimivo pisan življenjepis velikih apostolov sv. Petra in Pavla, kar bo vsakdo čital z velikim užitkom. Krasna povest Carski sel je izšla v drugem delu — to je bodo veseli naši ruski in sibirski vojni popotniki — inž. Turk pa je spisal za našega kmeta velepomembno knjigo Travnistvo. Fant, mož — ne v oštarijo, kjer je izguba na vse strani — temveč te knjige v roko, pa si nalagaš kapital.

d Študentje štrajkajo. Pribičević je na zagrebški univerzi kar na lepem upokojil več profesorjev, ki niso bili njegovega mišljenja. Studentje so zato sklenili, da 5 dni ne pridejo v šolo ter so pozvali na štrajk tudi ljubljansko in belgrajsko univerzo.

d Amerikansko pismo. (Dalje.) Tretja naselbina je v Collinwoodu, severnozahodno od sv. Vida. Izmed treh je ta najmanjša. Imajo zidano cerkev, ki je izmed slovenskih cerkev najlepša. Prejšnji župnik Skur se je zadnja leta svojega službovanja zelo trudil, da je cerkev prenovil, dal jo je poslikati in tudi mnogo drugih novih reči je napravil. Cerkev je posvečena Mariji vnebovzeti. Spodaj pod cerkvijo je lep samostan, v katerem imajo šolo angleške nune — uršulinke. Naj ob tej priliki malo spregovorim o učiteljah v Ameriki. Na javnih kot katoliških šolah učijo le ženske, seveda izzvati moramo javne višje in visoke šole in pa latinske škofovske šole in semenišča. Po javnih šolah so državno izprašane učiteljice, ki ne smejo biti omožene. Po katoliških normal-

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
njlvo ali travnik. Če ne boš podpisal, ne dobiš

nih šolah so pa nune ali kakor jih v Ameriki nazivljejo sestre. Teh sester je zelo zelo veliko tukaj. Kongregacij in redov, iz katerih prihajajo, je skoro brez števila. V Clevelandu uče največ sestre Notre Dame, dominikanke, neke vrste Frančiškanke, sestre sv. Jožefa, božje Ljubezni, uršulinke in ena posebna vrsta poljskih sester. Največ je sester Notre Dame, ki imajo materno hišo v Clevelandu, a glavni samostan z glavno prednico je na Nemškem, zato pa te sestre znajo večina vse nemško. Pravične so te sestre in zato skrbijo za našarščaj od vsake narodnosti, pri katerih so učiteljice. Tako je pri Sv. Vidu več sester, ki znajo slovensko in te učijo male otroke v 1. in 2. razredu tudi slovensko in da bi ti slišal, kako otroci v cerkvi lepo slovensko molijo. Dominikanke v Newburgu tudi skrbijo zato, da slovenska dekleta vstopajo v njihov samostan in ta pozneje pridejo kot učiteljice nazaj domov. A te že niso tako vnete za slovenski jezik kot pri Sv. Vidu, ampak delujejo na to, da bodo otroci se polagoma poamerikanili. Posledica tega bo, da otroci od sedanjih otrok ne bodo znali nič več slovensko.

Uršulinke v Collinwoodu so pa pristne Irke ali pa Amerikanke, ki se za slovenski jezik nič ne brigajo. Vprav zato je pa večina teh otrok popolnoma zavrgla materni jezik. Ker je to storila, je postala bolj slaba in ni lepega obnašanja in majhne manire. Kolikorkrat sem šel popoldne, baš ko je šola minila, mimo šole v Newburgu in Clevelandu, so me vselej otroci pozdravljali, a če sem bil pa v Collinwoodu, me noben otrok ni pogledal razum otroci mojih prijateljev, ki so mi pomagali v Ameriko. Prav tako so se usuli iz katoliške šole kot otroci iz javnih šol, kričali so in leteli po cestah, da si bil v nevarnosti kot pred drvečimi avtomobili. Iz tega sledi: Dokler otroci slovenskih staršev ne zaničujejo materinega jezika in ga govore še sem in tja, toliko časa ohranijo pristno slovensko lepo maniro, če pa se ne brigajo nič za slovenski jezik, izgube popolnoma slovenski značaj in postanejo surovi. Sedaj uvidite, katere sestre v teh treh cleveandskih naselbinah so najboljše — uršulinke v Collinwoodu so večina same vzrok, da so otroci taki.

d Dr. Opekovi govorev nadaljna knjiga, »Zgodbe o človeku«, izide kmalu po Novem letu. Obravnava v 20 govorih prevažna vprašanja za orientacijo življenja in bo zlasti prikladno berilo za postni čas. Opozorjamo nanjo že zdaj, obenem pa priporočamo za Miklavževa in novoletna darila doslej izišle Opekove govore, ki so jih naši in hrvaški listi vseskok laskavo ocenjevali in ne samo duhovnikom, marveč tudi laikom vneto priporočali. Dobivajo se v Prodajalni K. T. D. (H. Ničmanovi) po naslednjih cenah: Brez vere 6 Din, Za resnico 10 Din, O dveh grehih 12 Din, Začetek in konec 16 Din, Velika skrivnost 18 Din, O ljubezni 16 Din, Kam greš? 10 Din, Vstajenje duše 28 Din, Mesto na gori 18 Din. Po pošti vsaka knjiga 1.50 Din več.

d 3 metre visok sneg so dobili v minulem tednu v Romuniji. Ustavljen je malone ves železniški promet in glavno mesto Bu-

karešt je prenapolnjeno tujcev, ki ne morejo odpotovati.

d Največji predor v Jugoslaviji prično graditi na progi Sarajevo—Gruž pri Ivanplanini. Dolg bo predor okoli 5 in pol kilometrov ter so stroški zanj proračunjeni na okoli 100 milijonov dinarjev. Delo bo trajalo tri leta.

d Voščila iz Francije. Sprejmite na tisoče najlepših pozdravov od nas Slovencev iz Francije. Voščimo vesele božične praznike in v novem letu obilne sreče ter blagoslova vsem slovenskim fantom, dekletom in vsem bralcem Domoljuba! — Anton Zakrajšek, Anton Meglen, Franc Hren, Ivan Marolt, Jožef Marolt, Vrdel Vinko, Anton Tratar, Ivan Zekol, Ivan Lindič, Franc Gačnik.

d Voščila iz mrzle Kanade (Severna Amerika). Minilo je že nekaj mesecev, odkar smo se poslovili od svojih dragih. Spomini, ki se n m vzbujajo po rojstni gomili, nam ne dajo miru, da se tudi mi ozremo na svoje ljube starše, brate in sestre ob času, ko se bližajo božični prazniki, ob katerih se bodo mnogi veselili. Nekaj jih bo pa tudi vmes, ki se bodo spominjali nas, ki smo jih zapustili in se podali v daljnjo tujino. Zato tudi mi kličemo vsem znanec, prijateljem in rojakom blrom domovine, posebno pa našim dragim: Vesele božične praznike in srečno novo leto! — Andrej Mele, Jožef Ponikvar, Andrej Hrašl iz Cerknice pri Rakeku; Janez Mihelič, Anton Knafl, Anton Kraje iz Grahovega pri Cerknici; Jožef Škrij, Janez Hren Bezuljak pri Cerknici; Franc Popek Begunje pri Cerknici; Franc Ottoničar, Podslivnica nad Cerknico; Anton Primkar, Dolenja vas pri Cerknici in Karel Kopricev iz Predgrada. Ivan Nosan, vas Vinice pri Sodražici.

d Sodražica. Dne 27. novembra je preminul v Zamostcu Ivan C v a r, posestnik. Bil je mož značaj, zvest pristaš SLS in dolgoleten naročnik Domoljuba. N. v m. p.!

d V Sečih smo na sv. Katarine dan pokopali Marijo Bešter iz Jamnika nad Kropo, daleč naokrog poznano Mohorjevo mater. Bila je izvrstna gospodinja in dobra mati. Položili smo jo v grob poleg dr. Krekove matere. Počivaj v miru!

d Smrtno se je ponesrečil minuli petek v Melju pri Mariboru sin sprevodnika Mlinariča. Na potu proti domu mu je izpodrsnilo. Padel je tako nesrečno na glavo, da je po preteku ene ure umrl.

d 13 letna deklica zgorela. V mestu Imotski v Dalmaciji je 24. novembra pri štedilniku zgorela deklica Ljubica Furlan. Zbog silne burje, ki je one dni pihala po raznih krajih Dalmacije, je plamen z vso silo švignil iz štedilnika in vnel obleko deklici, ki je v silnih mukah umrla.

d Ubila ga je električna žica. Minule dni se je v Skoplju smrtno ponesrečil krojač Jančević. Peljal je na trg voz zelja. Na nekem mestu se je hipoma utrgala električna žica in ubila konja. Voznik ni vedel, kaj je vzrok, da sta konja padla, in se je dotaknil odtrgane žice. Bil je tudi on hipoma mrtev.

d Smrtna nesreča na železnici. V nedeljo, dne 23. novembra je pri Višnji gori (v smeri proti Stični blizu prve čuvajnice na ovinku) povozil popoldanski vlak ob pol treh 60 letno Marijo Markovič iz Vira št. 36 pri Stični. Nesrečna žena je bila v neki hiši onstran proge na obisku. Ko je odhajala proti domu, je morala preko tira. V tistem hipu je privozil izza ovinka osebni vlak, ki jo je podrl in železni bat jo je sunil v glavo s tako silo, da je odletela daleč naprej proti čuvajnici. Vlak so ustavili. Zdravnik dr. Jenko iz Št. Vida, ki se je vozil v vlaku, je konstatiral smrt. Bila je tudi drugače precej poškodovana. Zapušča

moža in 4 otroke, ki so že preskrbljeni. Odpeljali so jo na njen dom.

d Smrtna nesreča slovenskega rudarja v Franciji. V premogokopu Merlebachu je slovenski rudar Rudolf Kovač, ki je prišel iz Trbovelj, z dvema svojima tovarišema delal prehod skozi debelo plast premoga. Nenadoma se je utrgal orjaški blok premoga v teži 3000 kg in se zavalil na Kovača. Potrebovali so celo uro, preden so nesrečnega dobili izpod premoga, a žal že mrtvega, kajti križ mu je popolnoma zlomilo. Ponesrečni je bil 41 let star in oče dveh otrok. R. S.

d Mrtvo žensko truplo so potegnili minuli četrtek iz Drave pri Sv. Lovrencu na Pohorju. V truplu, ki je že razpadalo, so spoznali posestnico Partovo iz Mute, ki jo pogrešajo od 8. oktobra.

d Avto povzročil smrtno nesrečo. 18-letni kmečki sin Rade Andelič iz Vognja pri Slavonski Mitrovici je vozil z njive koruzna stebila. Na potu ga je srečal avtomobil. Mesto da bi bil šofer s počasno, tiho vožnjo prešel obloženi kmečki voz, je med blizgom piščalke drvil mimo z vso naglico. Konja sta se splašila, Rade je padel z voza in si — zlomil tilnik.

d Cujte, kaj žganje dela! Kmeti Kovač in Vargović iz Budrova v Slavoniji sta si bila prav dobra prijatelja. Te dni je šel kovač s prijateljevim vozom v gozd. Proti pričakanju se je izredno dolgo zamudil v gozdu. Prijatelj mu je šel s sekiro na rami naproti. Medpotoma se je ustavil v vsaki krčmi in se pošteno opil. Pozno zvečer se srečata. In glej: popolno opit je ležal Kovač na naloženem vozu. Oba pijanca sta se — menda prvič v življenju — spila in Vargović je s sekiro udaril po prijateljevem obrazu. Kovačev krik je hipoma streznil Vargovića in mesto domov je nesrečnik zapeljal voz s prijateljem pred bolnico. Ranjenec bržkone v kratkem podleže rani.

d Avtomobil se je prevrnil. Dne 2. decembra zjutraj okoli šeste ure je vozil avtomobil precej potnikov iz Železnikov v Škofjo Loko. Po bregu pod Studenom nad Selcami pa je avtomobil, ker mu je odpovala zavora, zavozil po bregu in se parkrat prekucnil. Šofer in še dva druga so pravočasno poskakali iz avtomobila. Pri padcu se je težje ponesrečil g. Tone Kržišnik, katerega so dali v sv. olje, več oseb pa je lahko poškodovanih. Avtomobil se je popolnoma razbil.

d Vagon je gorel. 30. novembra je pri brzovlaku, ki je vozil iz Maribora proti Ptuj, začel goreti zadnji vagon, ki je bil poln potnikov. Strojevodja ni opazil ognja, zato je z nezmanjšano brzino vozil dalje. Šele, ko je sprevodnik potegnil za zasilno zavoro, se je vlak ustavil in so ogenjugasili.

d Orjunci so napadli v Ljubljani nekega Hrvata ter ga z noži obdelali. Hrvat je bil zato najbrž aretiran.

d Orjuncer obsojen. Ko so orjunci ubili več nedolžnih oseb v Trbovljah ter mučili in ustrelili rudarja Fakina, so se v Ljubljani spravili tudi v stanovanje dr. Lemeža, kjer so razbili vso opravo. Pri tem je bilo ukradenih tudi 400 Din. Pred sodiščem sta bila zato obsojena orjuncer Anton Hrovatin in njegovo dekle orjunka Javornikova, ki je služila pri Lemeževih,

d še en obsojen orjunoec. Binkoštno soboto so napadli orjunski pretepači, med katerimi se je nahajal sam predsednik orjuncev Kranjc, mirne goste v neki kavarni v Ljubljani. Ko so jih dotični tožili, so pa ti »junaki« skušali vse lepo utajiti, poklicali so še orjunske priče na pomoč, a vse skupaj ni nič pomagalo. Obsojen je bil tajnik orjuncev, akad. iz Dalmacije Galzigna na 150 Din kazni ali dva dni zapora in na povračilo vseh stroškov, tako da bo ta pretep dobro pomnil. Predsednik orjuncev inž. Kranjc pa še pride na vrsto.

d Sodišča se je bala neka pred kratkim iz umobolnice došla oseba v Mariboru. Policija je morala s silo udreti v njeno stanovanje in jo z rešilnim vozom odpeljati na sodnijo. Po zaslišanju je postala revica zopet čisto mirna.

d Naročajte »Občinsko upravo«! Izšla je zadnja številka prvega letnika »Občinske uprave«, ki je glasilo »županske zveze za Slovenijo«. Občinska uprava je prinašala prvovrstne strokovne članke o vseh panogah uprave. Že prvi letnik je prinesel nebroj sestavkov, v katerih so čitatelji našli nasvete o davčnih, vojaških, domovinskih, cestnih, poštinih in drugih zadevah javne in občinske uprave. Neprecenljive vrednosti je »Občinska uprava« za občinske urade, župane in svetovalce, pa tudi sleherni zasebnik bo našel v »Občinski upravi« dragocene nasvete. Uredništvo je v rokah najboljših strokovnjakov tako, da se človek na ta navodila lahko brezpogojno zanese. Silno veliko ugodnosti nudi »Občinska uprava« svojim naročnikom s tem, da ima vsak naročnik pravico vprašati uredništvo za pravni nasvet v vseh zadevah. Dobi odgovor ali takoj pismeno, ali pa v naslednji številki lista. Same en tak odgovor bi veljal pri odvetniku več kot pa znaša celoletna naročnina »Občinske uprave«. Tukaj pa ga dobi naročnik brezplačno, le poštino poravnava v priloženih znakah. »Občinska uprava« se naroča v Jugoslovanski tiskarni, Kopitarjeva ul. 6 v Ljubljani in stane za obdobje letno 100 dinarjev, za posameznike pa 25 Din. Vsak napreden gospodar bi moral biti naročnik »Občinske uprave«.

VOJASKE ZADEVE.

Vprašanje: Sem 63 let star in sem služil v bivši avstro-ogrski vojski 3 leta. Prvi sin je služil tudi polni rok, drugi 4 leta, tretji sin 3 leta. Ali ima četrti sin pravico do skrajšanega roka. — I. P. M.

Odgovor: Ako so vsi sinovi služili kot aktivni vojaki, tedaj ima zadnji Vaš sin pravico do skrajšanega roka. Če je bil potrjen na polni rok, naj vloži prošnjo, ki jo je poslati komandi voj. okrožja.

Vprašanje: Imam tri brate, ki so že oženjeni in so nad 20 let od doma. Imam doma 68 let starega očeta, mater in tri sestre. Ali imam pravico do skrajšanega roka? F. K.

Odgovor: Ako so bili bratje vsaj pred petimi leti od hiše popolnoma odpravljeni, kar pa je treba dokazati z uradnimi listinami, se smatrate za »prvenca« in imate pravico do skrajšanega roka.

Ako pijete »BUDDHA« čaj,
vživaš že na zemlji raj!

POLITIČNI ZAPISKI

p Pašičevi pomagači v Sloveniji. Vsa naša javnost ve, da bi že davno centralizem strt ležal na tleh, ko mu ne bi Radić s svojo večkrat naravnost noro politiko priskočil na pomoč. Tako se zdi tudi zdaj. Radić odločno odklanja enotno fronto vseh proticentralističnih strank, kar daje Pašiču največje upanje, da zmaga. Slovenijo hoče Radić razbiti, zato kandidira na Kranjskem Prepeluha, ki je bil najprej socialist, potem je hodil okrog SLS, nato pa jo je zavil na hrvaško stran. Zdi se, da bomo vsled nore Radićeve politike še dolgo morali pustiti velesrbskim državnim tatovom, da nam bodo vlekli kožo s telesa.

p Proti Hrvatom. Vlado stranke se zavedajo, da bodo ostale pri volitvah v veliki manjšini, če se bi vršile svobodno. Zato je sklenjeno, da se začne z nasilji in sicer vsestransko. Najprej bo zadelo nasilje Hrvat, ker jih je največ in se nasilje začnekrat najbolj izplača. V ta namen so ponaredile vladne stranke celo vrsto raznih Radićevih izjav in obvez napram ruskim boljševikom. Med drugimi so ponaredili listine, v katerih se Radić obvezuje, da bo januarja izvedel v Jugoslaviji revolucijo. Na podlagi teh docela izmišljenih listin bo Radić izročen sodišču, njegova stranka pa tik pred potekom roka za vlaganje kandidatnih list razpuščena. Istotako se pripravljajo ogromna nasilja proti Slovenski ljudski stranki, ki se vladi ne zdi nevarna toliko po svojem številu, pač pa najnevarnejša po svojem vplivu na vse druge protivladne stranke in po svoji spretni politični taktiki.

p Hrvatska ljudska stranka bo povsod postavila svoje kandidate. Pri zadnjih volitvah ni dobila nobenega poslanca.

p Nerodni popravkarji. Velesrbski liberalci, ki so nas prodali in nas še prodajajo državnim tatovom, so začeli volivno agitacijo. Veliki župan pošilja popravke in izjavlja: ni res, da se oborožujejo teroristične bande, res pa je, da se ne oborožujejo. Veliki župan ima prav, zakaj te bande so že do zob oborožene in bivši minister Nastas Petrović je črno na bellem dokazal, da jih je oborožila neka višja soldaška gosposka, tudi pri nas. Dalje pravi veliki župan dr. Baltić: »Ni res, da se je v Sloveniji začelo z vplivanjem višje oblasti na županstva, da bi pomagala pri volivnih goljufijah, res pa je, da se to ni začelo. V istem času pa je isti veliki župan odstavil našega župana na Ježici. K županu so namreč prišli neki ljudje ter zahtevali potrdilo, da so že 6 mesecev v občini. To potrdilo rabijo za vpis v volivni imenik. Župan jih ne pozna, naznanjeni mu niso bili nikdar, zato seveda potrdila ni smel dati. Zvedelo se je tudi pozneje, da so nekateri od teh že vpisani v ljubljanski volivni imenik. Župan je bil odstavljen, gospodarji pa so dobili potrdilo. A gospod Baltić so slovesno napisali in mi jim zato še bolj slovesno verjamemo: »res pa je, da se v Sloveniji ni začelo z vplivanjem višje oblasti na županstva, da bi pomagala pri volivnih goljufijah.«

p Gospod Žerjav, ne smešite se s svojimi popravki. Kdo Vam sploh še verjame v Sloveniji? Ali se spominjate na pogodbo med Vami in Ravniharjem radi ljubljanskega mandata? — In ali ni tudi Juda Iškarijot naredil najnedolžnejšega obraza, ko je poljubil svojega Gospoda in ga prodal njegovim mučiteljem? Ne smešite se, gospod, po kraljevi milosti minister!

p Nasilje divja. G. Baltić pišejo: ni nasilja. V istem času je vlada odstavila v Zagrebu par vseučiliških profesorjev samo zato, ker so Hrvatje, med njimi znanstvenike svetovnega slovesa.

p V južni Srbiji nastopijo vse stranke, ki so proti nasilju in korupciji, enotno. Proti enotnemu nastopu je samo Radić, ki je že nešteto krat rešil Pašiča pred polomom.

p Prijateljstvo z Italijo. Znano je, da je izmed vseh evropskih držav edinole fašistovska Italija navdušeno za današnjo vladu v Jugoslaviji. To pa zato, ker ve, da lahko s Slovenci dela, kar hoče. In res je sedaj italijanska vlada z novimi nasilji pritiskala na Slovence. Prepovedala jim je — predstave v slovenskem jeziku. V plačilo zato je naša vlada sklenila, da gre naša kraljeva dvojica slovesno v Rim na obisk.

Po zelo nizki ceni kupite sukno za zimo, perilo in druge potrebščine pri Naši Slogi, Ljubljana, Poljanski nasip 10, t. j. tretja hiša od Jugoslov. tiskarne za vodo.

Odvetniško pisarno je otvoril v Kranju dne 2. decembra t. l. g. dr. Igo Janc, doslej odvetnik v Mariboru. Dr. Janc je rojak iz tržiškega okraja.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg aunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker posreduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah. 5881

Zoper slabokrvnost slabo prebavo in oslabelost vsake vrste naročajte aromatično železno tinkturo, izdelek lekarne na Vrhniki Poliliterke steklenice po 20 Din. Po pošti po 3, 6, 8 in 12 steklenic razpošilja samo izdelovalec lekarnar STANKO HOČEVAR — Vrhnika. 7300

KORUZA nova, zdrava, se zopet dobi FR. POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36.

Perfektna kuharica z dobrimi spricami, ki je voljna pomagati poleg sobarice tudi druga domača dela, se išče proti dobri plači in ob dobrem postopku s 1. dec. t. l. k mali slovenski družini. Ponudbe na Marijana JAKIL, Karlovac, Domobranska ul., Hrv.

HIŠO kupim

in zraven toliko zemlje, da se lahko redi 1 krava. Pisite župniku V. na upravo lista pod štev. 7600

PO SVETU

Angleški imperializem. V severozahodni Afriki leži na obeh straneh reke Nil dežela Egipt, ki slovi po svoji rodovitnosti. Tudi to deželo so izvohali podjetni Angleži, ki so v 19. stoletju po vsem svetu ustanavljali svoje kolonije in jo osvojili. Nekaj desetletij so Angleži precej nemoteno izkoriščali in vladali bogato deželo. Kot mnogi drugi narodi, so tudi Egipčani pričeli hrepeneti po neodvisnosti in samostojnosti. Angleži so res morali vedno bolj popuščati in leta 1922 so priznali popolno neodvisnost Egipta. V resnici pa popolnoma neodvisen Egipt ni. Ima sicer svoj parlament in svojo vladno, vendar stoji pod čuječim nadzorstvom Angležev. Egipčani bi se bili že radi otresli tega varuštva, a Angleži o tem niso marali ničesar slišati, zato so spori med angleško in egipčansko vladno na dnevnem redu. Dočim je angleška delavska vlada skušala mirnim putem rešiti te spore, je sedanja konservativna vlada pokazala železno pest. Povod temu ji je bil umor angleškega generala Stocka, vsled česar so naložili Angleži za neodvisno državo naravnost poniževalne kazni. Poleg visoke denarne kazni je morala egipčanska vlada odpoklicati svoje čete iz Sudana, kjer so vladali skupaj Angleži in Egipčani. Angleži so poslali v Egipt mnogo vojaštva, ki je zasedlo vse važnejše točke. Postopanje Angležev vzbuja med Egipčani čim dalje večje razburjenje.

Italija. Rimski parlament je izglasoval Mussoliniju zaupnico in s tem odobril njegovo politiko, kakor je bilo pričakovati. Od 535 poslancev je glasovalo 337 za Mussolinija; opozicija s 130 poslanci se pa seje sploh ni udeležila, da s tem vidno protežira proti fašistovskemu terorju. Proti vladi so glasovali tudi nekateri poslanci, ki so bili izvoljeni na vladni listi. Zelo odločno je nastopil proti vladi 83 letni izkušeni italijanski državnik Giolitti, ki jo je rotal, naj opusti nasilja in vrne italijanskemu narodu zopet svobodo. Vsi znaki kažejo, da se fašizem ruši in da ni več daleč čas, ko bo tudi italijanski narod smel zopet svobodno dihati.

Pri volitvah v Nemčiji, ki bodo 7. decembra, bo nastopilo 25 strank. Velikih strank, ki pridejo v poštev pa je le 8.

Iz češke republike. V petek so končali proračunsko razpravo. Pri glasovanju se je opozicija odstranila, proračun je bil nato od večine sprejet. — Tudi na Češkem imajo fašiste. Te dni so sklicali shod, na katerem so govorniki zahtevali, da se v Pragi proglasi fašistovska diktatura. Zborovalci sami nefašisti so se jim rogali in zapustili zborovanje, tako, da so ostali sklicatelji sami.

Ruski begunci pri papežu. Te dni je sv. oče sprejel 60 ruskih beguncov, ki bivajo v Rimu. Sv. očetu se je za njegovo podporo zahvalil 80 letni bivši konzul Kriebel, nakar je imel papež prisrčen govor na begunce ter jim je podelil svoj blagoslov.

SIROM · DOMOVINE

TRSTENIK.

(Kmetijstvo.)

Na sv. Andreja dan je imel tu predavanje marljivi gospod ekonom Hladnik o živinoreji. Predavanje je prišlo poslušat tudi nekaj žen in deklet, kar je prav. V trsteniški županiji ni mlekarne, je pa kakih 35 posnemalnikov, kar je za naše razmere povsem primerano. Začetkom novembra so odšli iz županije trije mladeniči na kmetijsko šolo na Grm.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

(Odstavitev župana.)

Vlada je odstavila župana, ki nekim orjuncem, ki se pri županstvu niso nikdar zglasili in jih župan ni poznal, ni mogel izdati potrdila, da bivajo šest mesecev v občini. Župan je delal pošteno in previdno in ni potrdil nekaj, o čemer ni vedel, če je to resnično. Pa je bil odstavljen. Sveda sedaj so na vladi prijatelji Sokolov in Orjuncem in so zato radevolje ustregli dolgotrajni želji domačih orjuncem. Kaj pa je pravi varok, da so že pred 14 dnevi nekateri tukajšnji orjunski postopači vpili, da morajo s pomočjo vlade dobiti občino v svoje roke? Nič drugega, kakor občinska kasal! Naš župan in drugi naši občinski možje so pametno in varno gospodarili in prihranili občini lepe tisočake, ki ji bodo še zelo prav prišli. Teh tisočakov se hočejo polastiti nekateri postopači, in zato so vprizorili gonjo ne samo proti županu, ampak proti vsem kmečkim in delavskim odbornikom ter proti vsemu našemu kmetstvem in delavskemu ljudstvu. Zaenkrat jim je vlada le toliko vstregla, da je odstavila od svobodnega ljudstva izvoljenega poštenega župana. Trije postopači pa dan na dan letajo v Ljubljano prosit, da bi vlada tudi občinski odbor razpustila in njim prepustila občino. Naj le uganjajo nasilja. Naše ljudstvo se jih ne boji. Kakor je že večkrat, bo ob prvi priliki temeljito pomedlo z vsiljivci. Občinsko kave lahko vzamete, ker imate vlado na svoji strani. Toda 8. februarja vam bomo z volilnimi kroglicami temeljito poplačali. Vsiljivci, ki vas nihče ne mara in ste si morali pri občinskih volitvah svoje odbornike prigoljufati (mladoletni kandidati) ne boste se dolgo igrali z našim poštenim ljudstvom!

SV. RUPERT V SLOV. GORICAH.

(Naše društveno življenje.)

Čas je, da tudi kaj od nas izve širni svet: Kako se pri nas gibljemo? Dasi smo skoro čisto odrezani od sveta — le avtomobilska zveza od sv. Lenarta do Maribora nas veže, hvala Bogu, še s svetom — si tudi pri nas znamo napraviti življenje udobno, živahno in veselo. Naša mladina je vneta za vse dobro in blago. Naš »Orelec« se bujno razvija. Dekaz temu je pohvalna diploma. Dne 5. oktobra t. l. pa smo ustanovili tudi »Orliški krožek«. Ustanovnega obnega zbora sta se udeležila oba domača dušna pastirja. Gospod župnik Pajdler je izpodbujal v izbranih besedah dekleta k izobrazbi srca in duha s tem, da mnogo berejo. Za predsednico je bila izvoljena Marija Vogrin, za načelnico Pepika Lorberjeva, tukajšnjega trgovca hti, za tajnico Alojzija Caf; gospod kaplan Pohraški pa je prevzel duhovno vodstvo orliškega krožka. Sedaj pa pridno tojevalimo ter se duševno in telesno organiziramo. Čedno duševno razvedrilo so nam napravile naše mlade Orlice v nedeljo, dne 23. novembra. Priredile so gledališko predstavo »Goslarica naše ljube Gospet. Obisk je bil nepričakovano obilen. Gledališka dvorana je bila nabito polna; znamenje, kako zelo ljubi naše ljudstvo pošteno zabavo. Igra se je obnesla sijajno in v občo zadovoljnost vsega občinstva, dasi so igralke povečini žele prvič nastopiti na odru. Za praznik sv. Stefana pa bodo Orli priredili »Pravica se je iskazalac. Bog živi našo mladino!

MOŠNJE.

(Občinske volitve.)

V nedeljo dne 14. decembra bomo imeli pri nas občinske volitve. Zdaj so skozi tri leta v naši občini šarili in vladali liberalci in samostojneži. Od 14. decembra naprej bo pa v naši občini vihrala zastava Slovenske ljudske stranke, če se bodo naši možje in fantje količkaj volitev udeležili.

Ali boste morda še pustili, da se bodo v naši občini na odločilnih mestih šopirili liberalni mogotci in samostojneži. Nasprotniki bodo napeli vse sile; pijate in guljašev bode dovolj! Poslušajte se enega ali drugega, a volite pa po svojem prepričanju. Naj imajo liberalni trgovci in gostilničarji svojo stranko, naj ima to ali one ime, program je vedno isti — kmeta in delavca odirati. Zavedajmo se, da je nas v občini 90 odstotkov ali še več, ki si s takimi rokami služimo svoj vsakdanji kruh. Zatorej, možje in fantje, na dan volitev vsi do zadnjega moža na volišče. Zapomnite si to: nasprotniki pojdejo vsi na volišče, ker jim gre za prvenstvo v občini.

VRANJA PEČ.

(Razno.)

Ob koncu leta pa se še spodobi nekaj dobrih in slabih novic kot so povsod. — Čez leto so nas precej obiskovale telesne nezgode. Več jih je maralo iskati pomoči v bolnišnici. — Da nismo čisto brez protivršnih časopisov, je snana stvar. — Da jih je nekaj, čeprav malo, ki po svoji stari navadi vozijo od časa do časa barko po dolini in ravnini, ali pa v hrib, itak vedo tudi naši sosede. — No, pa kljub temu je pri nas marsikaj lepega. Hvalevredno je, da je že leto dobilo več hiš lično streho iz opoke, par hiš je pa kar novih zrastle. — Da naši fantje na splošno rogovilijo, kot se sliši od drugod, vedo najbolje orožniki in sodnija, pa tudi dekleta so na splošno poštena, kar priča krsna knjiga. — Da se cerkve trdno držimo, nam pričajo posamezni meseci, ko s redkimi izjemami vsi pristopamo tudi k obhajilni misi. — Da bo prej ali slej stekla boljša pot iz Kamnika do nas, nam govori našrt sanjo, za katerega se je občina pogodila s inženjerjem. — Da skušamo iti v izobrazbo s časom naprej, nam pričajo zlasti številni naročniki Domoljuba, ki ostancjo, kakor upamo, svesti tudi v prihodnjem letu in pridobijo še katerega novega. Saj ima Domoljub toliko poučnega v sebi, da se še splača dati tisti dinarje na leto. Brez časa primerne izobrazbe tudi ni napredka. — Dostavimo še da se nam bliža pomenljiva slovesnost: stari Vidmarjev oče in mati bosta prav kmalu zlatoporočena. Kaj, če bi kapelica v spomin na to redko slovesnost dobila kak zvonček? Še pozni rodovi bi pomnili tak dan. Laščenci, zganite se! In posvetitev družila Srcu Jezusovemu se lepo poda za tako slovesnost.

SMARTNO PRI LITIJ.

(Razno.)

Dne 27. t. m. je umrla v graščini Grmače gđ. Rozi Zore. Ravno letos je obhajala petdesetletnico nepretrganega svestega službovanja pri istem gospodarju. Pač nekaj izrednega. — V nedeljo 14. decembra bodo priredili naši Marijini družbi proslavo Brezmadežne s zanimivim sporedom. Slavnostni govor bo imel bivši tukajšnji kaplan, kanonik g. dr. Mrhar. — Nekateri, ki so bili še vse — liberalci, samostojni itd., so se prelevili tudi pri nas v republikance. Dober tek!

MORAVCE.

(Poroka.)

Poročil se je g. Janes Podbregar, lesni trgovec, odločen pristaj SLS s gđ. Franco Nemec iz Javoršice, pridno članice izobraževalnega društva na Vrhpolju. Častitamo.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO.

Novoposvečeni škof dr. Janes Gnidovec so pretekli ponedeljek obiskali tudi našo farno cerkev, kjer so kot rektor zavoda sv. Stanislava mnogokrat spovedovali in pridigali. V cerkvi se zbranim vernikom podelili škofovski blagoslov. Šli so tudi na pokopališče moliti na grobove vojakov in gg. prof. Ribola in prof. Pečkaja. — Prva prireditev v novem ljudskem domu bo Miklavžev večer. —

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Vodnjak ob novem ljudskem domu se sidarji pokrili, ker je bil še več let neraben in je bila nevarnost, da kdo pade vanj. Zato so nam naši prijatelji po odvetniku dr. Žirovniku napravili tožbo, ki se je vlekla celo leto. Po dolgih obravnavah je sedaj sodišče tudi na drugi inštanci tožbo zavrnilo s pripombo, da je nadaljnja pritožba nedopustna. Tako so tožniki sebi napravili nepotrebnih stroškov, ker ni verjetno, da bi jih bil dr. Žirovnik zastopal za »Bog plačaj«.

OSILNICA.

(Občinske volitve.)

Večje neumnosti kakor pri nas še niso liberalci zapisali v nobeni občini na Slovenskem. Na kandidatno listo za ponovno obd. volitve so napisali: »Gospodarska stranka, a nosilec liste je Podnar. Se s občinskimi denarji naj bi se gospodarilo tako kakor se je s poštnim. — Vediti pa, da mi nečemo pri občinskem gospodarstvu moči, ki le pol mezinca kažejo Pašiču ali Pribeževiču. Janez Kováč je dal pa celo roko dr. Sajevecu, ki je pristaš velsrbske radikalne stranke.

IZ PREDDVORA NAD KRANJEM.

(Razuo.)

V nedeljo 30. novembra po jutranji maši sta znela poslanec Brodar in urednik Smodej v društveni dvorani dobro obiskan shod. Volitve so se vsi izrekli navdušeno za našo Slovensko ljudsko stranko. — Tu je umrla v torek 25. novembra gostilničarka Marija Velkavrh. N. v m. p. — Tukajšnje kat. prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 7. in na praznik 8. decembra predstavo. Na sporedu je krasna narodna igra s petjem v štirih dejanjih: »Po dvanajstih letih« in dve pesmi. Začetek ob 8. pop. Ujudno vabimo.

SMARTNO PRI LITIJI.

(Gospodarski tečaj.)

Naša »Kmetiška nabavna in prodajna zadruga« bo obhajala v torek 16. decembra t. l. petletnico svojega obstoja s prireditvijo gospodarsko-zadružnega tečaja. Ob 8. bo v dekanjski cerkvi sv. maša za žive in mrtve člane, takoj potem bo v društveni dvorani eno gospodarsko in eno zadružno predavanje z razgovori. Popoldne ob 3. zopet dvoje predavanj, ob koncu nekaj za razvedrilo. Moške in ženske, odrasli fantje in dekleta — skrbite, da boste predavanja dobro obiskali. Predavali bodo možje strokovnjaki. V izobrazbi in zadružništvu je moč in rešitev našega ljudstva!

HAMBORN V PORENJU.

(Srebrna poroka.)

Dne 7. novembra je bila izvanredna slavnost. Obhajala sta svoje srebrne poroko g. Jakob Burnik in njegova žena roj. Pagon. Oba sta doma iz župnije Nova Oselica na Gorenjskem. Omenjeni je ud tukajšnjega Društva sv. Barbare še od začetka, namreč 1902. Od 1. 1904. je pa podpredsednik tega društva in poštivovalno deluje. Oba sta pri pevskem odseku »Slavčke« in tudi tukaj neumorno pomagata. Par dni pozneje pa je obhajal 25 letnico kot rudar, ves čas v Thyssenovih rovih. Še na mnoga leta!

LOTNIK.

(Zdravstveno predavanje.)

V nedeljo dne 23. novembra je imel pri nas zdravstveni nadzornik dr. Ivo Pirc dvakrat, dopoldne in popoldne, predavanje o domačem zdravstvu. Vrlo zanimivo stvarino je nazorno pojasnjeval s kinematografskimi slikami. Opoldne istakota v Spitališču. Udeležba vselej zelo obilna. Saj nas je tudi seznanil z jetiko, ki pobere 50 odstotkov umrlih pri nas, da se je vsaj po možnosti varujemo.

GOSPODAR

POŠLJITE PREDSTAVNIKE SKRINJIC!

Nekateri krajevni zaupniki nam še vedno niso poslali predstavnikov naših volivnih skrinjic. Zadnjič jih pozivamo, da to tako storijo. — Tajništvo SLS.

VI. Sadni izbor.

Reformacija našega sadjarstva je zamišljena na ta način, da se bo polagoma, toda dosledno trebilo iz sadovnjakov vse tisto sadno drevje, raznih plemen, ki v nobenem oziru ne daje primernega užitka. Obenem se bo pa vstrajno razmnoževalo — torej cepilo, precepjalo in podsajalo — le jabolčno drevje in sicer v določenih malostevilnih sortah, ki naj bi obvladovala čimvečja okrožja.

Koliko pa bo tistih sort, katere bodo in kdo jih bo določil? To in zopet važna vprašanja, katerih povoljna rešitev je silno težka, a vendar mogoča.

Že večkrat smo poudarjali, da tri, štiri sorte zadostujejo popolnoma, ker moramo računati, da se preustroj sadjarstva ne bo nikdar izvršil tako temeljito in do kraja, da bi ne ostalo še vedno preveč raznih drugih sort, ki bodo delale napotje v enotnosti pridelka. Najbolj preprosta bi bila rešitev, ko bi izbrali — recimo torej — štiri sorte za vso Slovenijo. Toda tak izbor bi ne rešil slovenskega sadjarstva iz sedanje krize, ker imamo vendarle preveč različno podnebje in takih sort skoro da ni, ki bi uspevale povsod brez izjeme. Tak najožji izhod za celo Slovenijo bi bil tudi zato brez pravega uspeha, ker bi se ne oziral na sedanje stanje posameznih po podnebu in drugih prilikah različnih krajev. Najprej bo treba torej vso Slovenijo razdeliti po podnebu in po gospodarskih razmerah v primerne dele — sadjarska okrožja — in šele potem za vsako okrožje določiti primerne štiri glavne sorte, ki naj bi se širile pred vsemi drugimi.

Pri določitvi tistih štirih sort se bomo ravnali po sledečem načrtu: Najprej se bo dognalo za vsako okrožje posebej, če se goji v njem v večji meri kaka dobra domača sorta z vsemi tistimi potrebnimi lastnostmi, ki jih mora imeti kupčijska sorta (n. pr. v krškem in novomeškem okraju voščenska, v radovljškem okraju »rožmarina« itd.). Taka domača sorta bi se vzela kot prva v izbor. Potem bi se pa od večjih sadjarjev pridelo, katere pomološke sorte v vsakem okrožju najbolj uspevajo in so že kolikortoliko razširjene. Iz tistih bi se potem poizbrale še tri najprimernejše. Odlučali bodo v tem važnem vprašanju pred vsem sadjarji sami, kajti nikdo ne more poznati razmer bolje nego starejši praktični sadjar, ki ima leto za letom opraviti z drevjem in sadjem. Vsa ta poizvedovanja, končno ureditev in objavo bo izvršilo Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani in sicer še tekočo zimo. Na pomlad, ko bo čas cepiti in zasajati, bo lahko

vsakdo, ki se bo hotel zanimati, natančno vedel, kaj mu je storiti. Mislimo, da je to ne samo prava, ampak tudi edina pot, po kateri pridemo do sadnega izbora, ki bo ustrezal našim potrebam. Pri letošnjih sadnih razstavah se je v tem oziru že mnogo storilo. Kjer pa ni bilo sadnih razstav, se bo pa potem sadjarskih podružnic dognalo, kar je potreba.

Pravočasno podkovanje konj.

Pri skrbi za zdrava kopita, čijih dobro stanje je eden izmed glavnih pogojev za zdravje živali, stoji na prvem mestu pravilno podkovanje. Podkev omejuje obrabo roga, brani kopito pred udarci, pozimi varuje živali na opolzljih tleh pred spoddrsenjem in popravlja nepravilne oblike kopita. Vsled tega treba vedno in pravočasno obnavljati podkovanje in sicer že po šestih tednih do dveh mesecih. Če prekurjemo konje prej, se rogovina preveč preluknja z žebli-podkovniki; če pa ne prekurjemo najkasneje po dveh mesecih, nastopijo lahko sledeče slabe posledice: kopitna rogovina preraste čez podkev in se lahko pokvari; podkovniki, s katerimi bi morala biti podkev trdo pribita, se razmajejo, podkev ne drži več trdno in vsled njenega majanja se rog čisto zlomi; to je zopet vzrok, da konj slabo hodi, »šanta«, se lahko spodtakne in pokvari. — Kdor hoče torej imeti zdravega konja, mora razven umne prehrane, oskrbovanja, čiščenja itd. skrbeti tudi za pravilno in pravočasno podkovanje. Zimska doba je tu, čas opolzljih cest. Dolžnost vsakega gospodarja je, da pravočasno poskrbi za pravilno podkovanje svojih konj.

Pokrivanje vprežne živine pozimi.

Vprežne živali, konje, vošle, pokriva-mo pozimi zaradi tega, da zabranimo prehlajenje. Pri tem se pa večkrat dogajajo napake, vsled katerih dosežemo ravno nasprotno tega, kar smo nameravali. Predvsem treba poudariti, da živine ne smemo odevati pri delu, kajti tedaj se še bolj spotijo in še prej prehladijo. S pokrivanjem živine hočemo namreč preprečiti izgubo toplote iz njih telesa in zabraniti pristop mrzlega zraka. Toda če ni ravno prehudega mraza, ne odevajmo živine, kajti ta se pri tem še najprej privadi mrzlemu zraku, se udrdi, ne da bi se omehkužila. Če se pa živali redno pokrivajo, tudi pri malem mrazu, se omehkužijo in tim lažje prehladijo. Torej dosežemo ravno nasprotni učinek od onega, ki smo ga nameravali. Iz vsega tega sledi pravilo: Vprežno živino odevajmo šele po delu, ko stoji na miru ali ko počiva, nikdar pa ne pri delu samem; in tudi to šele tedaj, ko je zračna toplota tako nizka, da obstoji nevarnost prehlajenja pri živini.

JOHAN
se dobi v vseh
specijalnih prodajalnah

Striženje dlak.

Glavni pomen dlak pri živini leži v tem, da tvorijo naravno osamljivo zunanjo vrsto kože. Koža, ki ni pokrita z dlako, je naravnost izložena vplivu zraka: poleti se hitro ugreje, pozimi pa brzo ohladi. Dlak pa preprečuje prehitre spremembe toplote, ki nikakor niso zdravju koristne. Striženje dlak vobče ni priporočljivo, posebno pa še na jesen ne, ker se tedaj z dlako vred odstrani s telesa živali tista plast kože, ki ima namen pozimi kakor plašč braniti žival pred mrazom. Saj narava sama oskrbi živali že jeseni proti zimskemu mrazu s toplejšo odejo t. j. z gostejšo toplotno dlako, divjačino z debelo kožuho, ptice z gostim finim perjem itd. Pustimo torej tudi mi našim domačim živalim njih zimsko obleko, ki jih varuje pred mrazom. To bo njini pa tudi nam v korist.

Kmetijsko posvetovanje.

(Konec.)

Obdelovanje zemlje je zboljšati z modernimi za naše zemlje prikladnimi stroji. Posebno prihajajo tu v poštev dobri plugi, njivske in travniške brane, ki jih je čimbolj razširjevati. V to svrhu naj vlada oddaja po znižanih cenah take stroje, podpira strojne zadrage in kmetijske podružnice ter izvaja praktičen pouk pri obdelovanju zemlje.

Semenogojstvo in rastlinogojstvo je temeljito obdelal inž. Fran Mikuš, vodja semenogojске postaje v Beltincih v Prekmurju. To polje je pri nas še prav malo obdelano, četudi je tako važno, da si brez njega ne moremo zamisliti povečanja naših pridelkov. Glavno delo obstoja v odbiri semenskega blaga v velikem in s tem v zvezi tudi v priznavanje semenskega blaga. Pri odbiru v velikem moramo razločevati med odbiro potom izločitve slabih rastlin ali delov celih posevov in odbiro potom zbiranja rastlin z dobrimi lastnostmi. To delo lahko izvaja vsak priprost kmetovalec, samo da ima bister pogled za kakovost rastlin in lastnosti pridelka. Tega načina zboljšanja kulturnih rastlin so se že oddavna posluževali tisti poljedelci, ki so se po lastnem opazovanju prepričali, da se med številnimi rastlinami nahajajo take, ki dajo več in boljših pridelkov. Če torej stalno gledamo na to, da sejemo le seme najboljših rastlin, bomo sčasoma dobili vrsto, ki se bo po svojih dobrih lastnostih precej razločevala od prvotne vrste.

Drugi način zboljšanja semena obstoja v priznanju semenskega blaga zunaj na polju potom ugoditve pokoljenja, izednačenosti rastlin, čistosti in zaplevelosti poseva, odpornosti proti boleznim itd. Tako priznavanje semenja igra posebno v začetku izbire važno vlogo, ker se pri tem lahko pride na vrste, ki so prilagodene domačim razmeram, podnebnju in zemlji, ter imajo glede kakovosti in množine pridelka najbolj zaželjene lastnosti. Odbira in priznanje semenskega blaga se pa dopolni v laboratoriju za ugoditvijo lastnosti semen, ki so značilne za posamezne vrste.

Vsega takšnega dela pri nas dosedaj še nismo poznali, vsled tega so tudi pridelki posebno naših žit tako pičili. Da bi naši kmetovalci upoštevali izrek: da je najboljšje seme komaj dovolj dobro za setev, ter bi odbiri semena posvečali posebno pozornost, potem bi jim polje vrglo znatnejših pridelkov.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 3. t. m. Vrednost našega dinarja v Curihu je 7.50 centimov. Domače borze notirajo tuje valute povprečno: 1 švic. frank Din 13.30, 1 franc. frank Din 3.78, 1 lira Din 2.98, 1 češka krona Din 2.06, 1 zlata marka Din 16.43, 1 dolar Din 68, 1 funt šterling Din 315, 1 romunski lej Din 0.35, 1 bolgarski lev Din 0.48. Za 1 dinar dobimo 1030 avstrijskih kron ali 1064 mažarskih kron.

g Kovanje drobiža. Ministrski svet je za kovanje drobiža razpisal dražbo. Kovalo se bo 50 milijonov kosov po pol dinarja, 75 milijonov kosov po dinar ter 50 milijonov kosov po dva dinarja, skupno za 200 milijonov dinarjev. Kovinska zmes, iz katere se bo koval drobiž, mora vsebovati 25 odstotkov čistega niklja ter 75 odstotkov čistega bakra. Kovanje tega drobiža bo poverjeno oni tvrdki, ki bo nudila najboljše plačilne pogoje.

g Kovanje zlatega denarja. Finančno ministrstvo namerava odrediti tudi kovanje zlatega denarja v kosih po 20 Din v skupni vrednosti 20 milijonov Din. Vrednost tega zlatega denarja nasproti papirnatemu bo mesečno določalo finančno ministrstvo na podlagi stanja naše valute.

g Maksimiranje obrestne mere. Narodna banka namerava urediti obrestno mero pri bankah tako, da se določi najvišja meja obresti za posojila na 18 odstotkov, a za vloge na 10 odstotkov letno. Ljubljanski in zagrebški denarni zavodi so se izjavili za to ureditev, ter jo hočejo podpisati, beograjske banke pa se protivijo tej nameri. Vzlic temu odporu namerava Narodna banka izvršiti to namero, ker ima za seboj denarne zavode na Hrvaškem in v Sloveniji.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene za žito in druge pridelke so notirale v Ljubljani za blago postavljeno v Ljubljano: pšenica domača Din 405, bačka Din 450; oves bački Din 340; koruza srbska, 5 odst. bela par. Beograd Din 187.50; otrobi srednje debeli Din 225; laneno seme Din 700; fižol postavljen v Ljubljano: ribničar Din 430, prepeličar Din 495, mandalon Din 390, rjavi Din 410; fižol očiščen franko Postojna transit: ribničar Din 525, prepeličar Din 590, mandalon Din 490.

g Tržišče z lesom. Bordonali, smreka ali jelka, 1.50 do 6 m, postavljen na mejo Din 415, jesenovi plohi brez grč od 3 m dolžine I. postavljen na mejo Din 1250, brusni les od 1—3 m dolžine naprej meja Din 1400; deske 18 mm I., II., III. Ljubljana Din 580, topolovi plohi 40, 50, 60, od 3 m dolžine III. meja Din 550.

g Tržišče z vinom. Položaj na naših vinskih tržiščih ni ugoden. Vinogradniki

namreč zahtevajo za slaba vina cene, po 5 Din za liter, a za boljše celo 7 do 8 Din; vsled tega se je kupčija skoraj popolnoma ustavila. Radi visokih cen se opaža, da se vina celo vedno manj uživa. Edino Dalmacija zaznamuje živahnejšo kupčijo, ker gre od tu precej vina na Češkoslovaško. Bela 11—12 odstotna vina se plačujejo franko pristan Sušak po 5.50 do 6 Din liter; črna 12—13 odstotna vina pa 4 do 5 dinarjev liter.

ZIVINA.

g Mariborski živinski sejem 25. novembra. Na ta sejem je bilo prignanih: 2 konja, 30 volov, 1 bik, 148 krav in 4 teleta; skupno 185 komadov. Povprečne cene za kilogram žive teže so se plačevale: poldebili voli 13 Din, biki za klanje 10 Din, plemenske krave 9.75 do 11 Din, krave za klobase 7.50 do 8.50 Din, mlada živina 8.50 do 12.75 Din, teleta 16.25 Din. Sejem je bil zelo slabo obiskan od ponudnikov kukor od kupcev, vsled česar je bila tudi kupčija slaba.

g Živinoreja v Jugoslaviji 1924. Po štetju v januarju letošnjega leta je bilo v naši državi: konj 1,063.930 (v letu 1923 1,034.139), goved 3,869.985 (4,053.110), prašičev 2,496.723 (2,577.704), ovc 7,639.258 (7,542.115), koz 1,730.204 (1,681.219) in perutnine 14,195.668 (13,153.670). Število živine v celi državi je torej nazadovalo pri govedih in svinjah dočim je pri vseh drugih vrstah napredovalo.

DAVKI.

g Pobiranje dohodnine za leto 1924. Kmetovalci z dežele se najbolj pritožujejo, da se iztirjuje tudi že dohodnina za leto 1924., četudi še ni odmerjena in predpisana. Na te pritožbe je sedaj finančna delegacija pojasnila, da gre pri tem za plačilo na račun v smislu § 5 zakona z dne 9. marca 1870, drž. zak. št. 23, po katerem je direktne davke, dokler niso končnoveljavno predpisani, začasno pobirati v izmeri prejšnjega leta. Ta določba velja po odredbi § 283 zakona o osebnih davkih tudi za dohodnino. To pobiranje dohodnine za tekoče leto je torej zakonito in tudi v interesu davkoplačevalcev samih, ker se jim plačila na račun samoobeebi vknjižijo v dobro. Ob končni odmeri tega davka jim torej ni treba plačati cele dohodnine naenkrat, ampak samo razliko med novim in prejšnjim predpisom. Vendar postane to pobiranje na račun lahko usodno za marsikaterega kmetovalca, ki bo imel nižje dohodke v primeri s pretečenim letom, na primer če je bil prej obdačen izredni izkupiček za les ali za kaj drugega, kar se ne ponavlja. Da se omilijo trdote zakona, je finančni delegat že z odlokom od 16. januarja t. l., št. A. I. 1545 odredil, da je v takih primerih zahtevati na račun le toliko, kolikor odgovarja normalnemu (povprečnemu) letnemu dohodku. Če so davkoplačevalci v resnični zadregi, naj si pa pomagajo.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

gajo na ta način, da pred plačilnimi terminami (februar, maj, avgust, november) pravočasno vložijo prošnjo, kolikovo s 5 Din, za plačilne olajšave. Delegacija vedno rada ustreže takim prošnjam, v kolikor ji je namreč mogoče in do skrajne mere dopustnosti. Seveda pa stvar ne sme iti tako daleč, da bi se opustilo vsako plačilo, ker se sicer zaostanki na davkih tako nakopičijo, da povzročajo davčni upravi in davkoplačevalcem resne nepravilike, ker jih je končno vendarle treba iztirjati.

NAREDBE.

g Oprostitev živine, priprave in vozil od vojaških dolžnosti. Minister za vojsko in mornarico je izdal naredbo, glasom katere se živina, priprave in vozila od izvestnih državnih naprav in privatnih industrijskih podjetij ali poedincev oproščajo od porazdeljevanja in odvzemanja za vojaške potrebe. Med temi so podjetja, ki delajo za državno obrambo, oziroma za državne potrebe. Pri ostalih napravah sme oprostitve dosežati kvečjemu 50 odstotkov. Po členu 4. so v miru in ob vojni oproščene: 1. vse plemenske državne živali: žrebci in kobile, biki in krave, bodisi da so v državnih zavodih, bodisi da so med prebivalstvom; 2. vse plemenske živali: žrebci in kobile, biki in krave privatnih kobilarn, dirkalnih kobilarn poedinih lastnikov, živinorejskih postaj, konjerejskih zadrug, ki so priznane in so pod nadzorstvom ministrstva za poljedelstvo in vode; 3. samo v miru so oproščene vse breje privatne kobile s preko pet mesecev brejosti kakor tudi kobile z žrebci do štirih mesecev; 4. od delovne živine in vozil pri državnih napravah (v kobilarnah, šolah in trtnicah) so oproščena v miru vsa, ob vojni pa 50 odstotkov. V privatnih kobilarnah in ostalih zavodih, navedenih pod točko 2 tega člena, je oproščenih od delovne živine in vozil v miru in ob vojni po 50 odstotkov. Vsako drugo leto bo strokovna komisija vojnega ministrstva pregledala plemenske živali in izdala lastnikom potrdilo o oprostitvi. V miru in ob vojni sta oproščena po en par konj in volov in en voz ali po en avtomobil: 1. ubožnim kmetovalcem, ki nimajo več nego te dve živali ter imajo zemljišča manj nego pet hektarjev; 2. kočijažem, voznikom in kmetovalcem, ki nimajo več nego te dve živali in ki sta jim te živali edini vir zaslužka; 3. šoferjem, ki imajo vsega skupaj en potniški ali tovorni avtomobil in jim je ta avtomobil edini vir zaslužka. Vsi lastniki in vse naprave, ki imajo po tem pravilniku pravico do oprostitve živine, priprave in vozil, si morajo takoj po razglasitvi tega pravilnika predložiti dokumente, potrebne glede izvora plemenskih živali, v dokaz svoje pravice in sicer državne naprave od kmetijskega ministrstva, zasebniki pa od občinskih oblastev. Te dokumente z živino, pripravo in vozili treba pokazati prvi prihodnji komisiji. Po členu 13. ima pa vojni minister, če nastopi neizogibna vojaška potreba, pravico, odstopiti od odredbe tega pravilnika ter odvzeti tudi ono živino, ono pripravo in ona vozila, ki so oproščena od porazdelitve za vojsko s tem pravilnikom.

KROJAŠKEGA VAJENCA sprejme takoj FR. SKRABEC, Ribnica — Dolenjsko. 7194

GOSPODINJA

NAVODILA ZA PLETENJE ROKAVIC.

Da preračunaš, koliko petelj moraš začeti za rokavico, pomeji zapestje s centimeterskim trakom; potem primerjaj, koliko petelj pride na 1 cm; nato pomnoži centimetre širine zapestja s številom petelj, ki pridejo na 1 cm in s tem dobiš število petelj za začetek. Paziti pa moraš, da bo to število deljivo s 4, da se dve desni in dve levi petlji (dve narobe, dve nalice) lepo izidejo. Rob (zapestje) delaš namreč tako in sicer toliko dolgo, kolikor se ti zdi primerno. Vsekakor je bolje več kot manj. Najbolje je, ako rokavico med delom večkrat pomejiš na roko, da veš, če je dovolj velika.

Volnene rokavice in te največkrat delamo, je treba delati z debelimi iglami in zelo mehko (ohlavno), da se volna preveč ne raztegne in ni delo pretrdo, ker drugače se ne prime roke. Čez roko in dlan, kakor tudi čez prste naj bo nova rokavica rajše obilnejša, kakor pa pretesna, ker volna, ko se zmnoži, itak uskoči, pretesne rokavice pa potem ne grejejo, ker ovirajo prost obtok krvi.

Imamo rokavice samo z enim prstom (palčnike) in z vsemi prsti. One, samo z enim prstom so za delo trpežnejše, so tudi gorkejšje, ker se prsti dotikajo drug drugega, pripravnejše in lepše za oči pa so one z vsemi prsti.

Rokavice samo s palcem.

Osnutek 64 petelj, ki so za porazdeliti na 4 igle. Zapestje: 2 levi, 2 desni je visoko 60 vrst. Potem je treba plesti še 30 vrst gladko. Za palec je treba vzeti (za desno rokavico na desni, za levo na levi strani) 18 petelj in jih nasnovati še 16, tako, da ima palec pri korenini 34 petelj, ki jih je treba razvrstiti na 3 ali 4 pletilke. (Ostale petlje za roko in prste naberi med tem časom, ko delaš palec, na nit, da te cel kup pletilk preveč ne ovira pri delu.) V prvih 4 vrstah palca je treba v vsaki vrsti dvakrat, ob desni in ob levi strani snemati, t. j. poplesti dve petlji dvakrat, da se palec nekoliko zoži in lepše oprime prsta. Zdaj je treba plesti še 26 vrst gladko. Nato se prične snemanje proti koncu prsta. V ta namen je treba vsako četrto in peto petljo skupaj poplesti in sicer v treh vrstah tako. Ostale petlje je treba nabrati na močno nit, obrniti palec narobe in na narobni strani dobro zašiti, posebno še volneno nit, ki jo odtrgaš, ko je palec zgotovljen.

Zdaj pa je treba nabrati petlje, ki so na niti zopet na igle in nadaljevati roko, dlan in ostale prste obenem. Nabrati pa moraš tudi onih 18 petelj, ki si jih nasnovala za drugo polovico palca, da imaš zaokroženo in moreš plesti na okrog. Zdaj pleteš 36—40 vrst gladko, potem pa pričneš s snemanjem in sicer popleteš vsako osmo in deveto petljo skupaj, nato šest gladkih vrst in zopet osmo in deveto skupaj in zopet šest gladkih vrst toliko časa, da je še 8 petelj, ki jih s šivanko nabereš

na močno nit, obrneš na narobno stran in dobro zašiješ kakor pri palcu.

Tu je preračunljeno za zelo veliko rokavico, posebno če je volna debela. Za manjše roke pa primeroma vse nekoliko zmanjšaj.

ZENSKA ROKAVICA.

Osnutek 56 petelj, na 4 pletilke, torej na vsako pletilko 14 petelj. Za zapestje 50 vrst, eno desno, eno levo petljo. Nato 46 vrst in sicer 2 vrsti gladko, v tretji vrsti 1 desno, 1 levo petljo. Zdaj je treba pričeti palec; s prve igle vzemi 5 petelj, z druge 6 petelj in na posebno iglo nasnuj še 7 petelj. Na teh treh iglah pleti gladko 32 vrst, na koncu prsta hitro snemaj, da ni prešpičast, zadnje 4 ali 6 petelj pa zašij na narobni strani. K onim petljam, ki so namenjene za roko in ostale prste, naberi še onih 7 petelj, ki si jih nasnovala k palcu, da imaš zopet zaokroženo delo. Pleti zdaj 20 vrst: 1 levo eno desno petljo. Za k a z a l e c vzameš 7 petelj nad palcem, 7 petelj od vrha roke in nasnuješ na novo iglo še 4 petlje in pleteš gladko 37 vrst, snameš in zadnje petlje na narobni strani zašiješ. Za s r e d i n e c vzemi 4 nasnovane petlje od kazalca, 6 od vrha roke, 6 od dlani in nasnuješ še 3 petlje ter pleti 40 vrst, potem snemi za špico in zadnje petlje zašij kakor pri kazalcu. Za p r s t a n e c vzemi 3 petlje od sredinca, 6 petelj od vrha roke, 5 petelj od dlani in nasnuj še 3 petlje in pleti 34 vrst gladko, snemaj in zašij kakor prej. Za m e z i n e c je ostalo 13 petelj in 3 petlje od prstanca, ki jih pleteš 26 vrst gladko, snemaš in zašiješ. Za levo roko pričneš s palcem ravno na nasprotni strani in delaš vse ravno v nasprotnem redu kakor pri prvi rokavici.

KUHINJA.

Krompirjevi slaniki. Deni na desko 15 dkg moke, 8 dkg surovega masla, 10 dkg kuhanega in pretlačenega krompirja, veliko žlico kisle smetane in nekoliko soli. Napravi iz tega testo in ga pusti četrte ure počivati. Nato napravi iz tega testa 40 malih prst dolgih klobasic (palčic), jih pokladaš na pomazan pleh, pomaži z raztepenim jajcem in s soljo in kumno potreseš; deni jih v precej vročo pečico in rumenkasto zapeci. Postavi jih kot močnato jed na mizo.

Polentni žličniki. Zavri v loncu pol litra vode in pol litra mleka, osoli in v zavrelo stresi pol litra koruznega zdroba, napravi v sredi do dna luknjo s kuhalnico, da se zdrob prekuha, pusti da vre 10 min. potem ga začni mešati, dokler se popolnoma ne zgosti. Razgrej v podolgasti pekači za veliko jajce surovega masla in v raztopljeno maslo devaj z žlico cmoke; le-

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mesni trg 10.

jih podolgasto okroži, in jih deni v vročo pečico, da se prav malo zarumene; potresi jih s parmazanskim sirom in daj same ali s kako prikuho ali zmešanimi jajci kot samostojno jed na mizo. M. R.

STREŽBA BOLNIKOV.

Prehrana bolnika je velike važnosti za potek bolezni. Pri zdravniški oskrbi bolnika predpiše zdravnik natančno, kaj sme in česa bolnik ne sme jesti (dieta). Naloga strežnice je, da se natanko drži teh predpisov in da se prehrana pravilno izvrši. Bolj kot druga zahteva bolniška hrana, da je pripravljena skrbno, snažno in okusno; da je pazljivo osolena, osladkana in le malo začinjena. Bolniku je treba hrano prinesiti v malih porcijah in okusno napravljeno. Ni namreč za bolnikov dober okus in prebavo vseeno, ako mu prineseš malo porcije v veliki posodi, da se mora naravnost truditi, da kaj doseže, ali celo v loncu ali ponvi, kakor si kuhala, da se umaže, speče in bogve kaj še vse. Sama veš, da bolnik nima posebnega apetita, ker pri dolgotrajni legi trpi tudi prebava; zato mu skušaj zbuditi veselje za jed vsaj s tem, da mu nudiš lepo in okusno ono malo, kar sploh more uživati. Nič te ne stane, ako naložiš jed lepo na krožnik, ali ako namečeš tja brez reda in okusa in bolniku vendar lepo dobro dene in že zaradi tega morebiti bolj z veseljem seže po jedi, kar je gotovo tudi za pravilen potek bolezni velike važnosti.

V splošnem velja pravilo, da je pri kratkih, z vročnico zvezanih boleznih priporočljiva lahka, le malo redilna hrana na mestu, pri dolgotrajnih boleznih, brez vročnice, pri oslabeleosti in pri okrevanju pa lahko prebavna, po možnosti zelo redilna hrana na mestu. Seveda pa bolniki in okrevavci, četudi čutijo apetit in veselje do jedi, ne smejo popolno zadovoljiti temu veselju, ker navadno pri njih tudi prebava ni v redu. Nasprotno pa je treba onim bolnikom, ki nimajo nikakega veselja za jed, a zelo potrebujejo okrepčila, pomagati zlasti s priljubljenimi jedmi, z različnimi jedili, zlasti še s takimi, ki pospešujejo tek.

Zelo važne so pri bolniški prehrani tudi pijače. Hladilne pijače, ki so posebno važne pri vročnici so poleg mrzle vode: limonada (sok 1 limone na 3 decilitre (masele) vode, 5 do 8 kock sladkorja), malinovec ali kak drug sadni sok. Redilne pijače zlasti za bolnike s slabim tekom: mleko, žitna kava z mlekom, lahke juhe itd. Poleg tega so še razni čaji za pregretje, potenje in mehčanje. O teh bomo govorili pri domačih zdravilih.

KURJEREJA.

Vrste ali plemena kokošja. Zelo dobro je, ako gospodinja pozna in razločuje kurja plemena, njih svojstva in lastnosti.

Najbolj navadno je domače plemeno. Kokoši tega plemena so srednje velike. Njih barva je: siva, rjava, rumena ali pisana. Rože so srednjevelike, pri petelinu večje. Na leto znesejo 150—170 jajc. Kokajo pa zelo rade.

Pri nas v zadnjem času so zelo navadne »italijanke«. Navadno so rjave barve in imajo zelo velike rdeče rože. Po velikosti

so slične našim domačim. Navadno so bolj divje. Ker navadno ne kožejo in tako ne prekinejo nositi jajc, so kot jajčarice najbolj priporočljive. Njih meso pa ni posebno okusno. Ako se pa križa italijanka z domačim plemenom, tedaj je tudi dobra za kolkjo.

Ker pri kurjereji pride v poštev tudi okusnost glede mesa, zato so priporočljiva tudi taka plemena, ki nam nudijo poleg jajc tudi okusno pečenko. K plemenu teh kokoši spadajo plumouth-rocki, orpingtoni, Brahma, Rode islam in sulmdolsko plemo.

Iz Amerike smo dobili plumouth-rocki plemo. Kokoši tega plemena so velike, sivo grahaste, polne, široke postave in z majhnimi grebeni pri kurah. Za pitanje so posebno priporočljive, ker imajo veliko zelo finega in okusnega mesa. Jajc znesejo na leto 130—160. Barva jajc je rjava, rumenjak pa temnorumen. Mladiči hitro rastejo, so trdni in se povsod kmalu udomačijo, zato so za naše kraje in razmere zelo priporočljive.

Orpingtoni so tudi velike kokoši, ki se po barvi delijo v črne, bele in rumene. Črne se spreminjajo na zeleno in se lepo svetijo. Znesejo na leto 120—150 jajc. Njih meso je okusno.

Wyandoti so podobni plumouth-rockim. Njih barva je bela, rumena in rjava. Glava je kratka in široka, kljun rumen in zapog-njen. Priporočljive so posebno zato, ker nesejo tudi v hudi zimi. Niso preveč požrešne in si same poiščejo hrane. Na leto znesejo 140—150 jajc. Njih meso je zelo fino.

Za kraje s suho peščeno zemljo so posebno priporočljive Brahma. Od drugih plemen se razlikujejo po s perjem zaraščenih nogah. Barve so svetlo- ali temno-rjave. Ker so dobre jajčarice in imajo fino meso, so zelo priporočljive v gori opisanih krajih.

Rode-islam so doma iz Amerike. Kot jajčarice niso posebno pridne, a za rediti so priporočljive radi hitre rasti mladičev in radi okusne pečenke. So rdečkaste, velike in težke.

Po Štajerskem je najbolj udomačeno sulmdolsko plemo. Na leto znesejo 120 do 130 jajc, ki so zelo debela. Za pitanje se izplačajo, ker se zelo hitro odebele ter imajo dobro in fino meso. (Dalje.)

DA SE MLEKO NE PRISMEDI,

priporočajo sledeče: Za mleko imej posebno posodo, da ga v nji zavreš, t. j., da v tisti posodi nikoli ne kuhaš kaj drugega. V tej posodi naj stoji vedno čista voda, kadar ni mleko notri in mleko ne vlij nikoli v suho posodo. Če slučajno nisi imela vode notri, pa posodo vsaj splakni z vodo. To namreč, da je posoda mokra, varuje mleko prismojenja.

KIT,

ki se je strdil, se zopet zmehča, ako vliješ nanj par kapljic terpentinovega olja in ga potem s kladivom dobro pretolčeš in potem zgneteš. V isti namen lahko rabiš tudi petrolej; nikoli pa ne la-nenega olja, ker postane premehek in se prijemlje rok.

NAZNANILA

n Semič. Podružnica Jug. Kmetске zveze v Semiču vabi vse svoje člane iz občin Semič, Kot, Črešnjavec in Vinji vrh na svoj 5. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 14. decembra po prvi sv. maši v veliki dvorani »Društvenega doma« v Semiču.

n V nedeljo dne 14. decembra je občni zbor Kmetске zveze za Zasavje na Vačah in sicer po prvi sv. maši.

n Ježica. Orlovski odsek priredi 5. decembra ob pol 8. zvečer »Miklavžev večer in šaljivo burko« »Dijaška smolac«. Darila se sprejemajo dva dni pred Miklavževim večerom in na dan prireditve v domu. Predprodaja vstopnic pri br. Fr. Severju »Andrejkuc«.

n Orel v Metliki praznuje praznik Brezma-dežne, 8. decembra, takole: Popoldne ob 8 odhod k sv. maši in skupnemu sv. obhajilu. Popoldne ob 3 v dvorani Hranilnice in posojilnice: 1. Orlovska himna. 2. Nagovor g. pokrovitelja ob razdelitvi čast-nih diplom, ki so jih zaslužili člani in naraščaj pri letošnjih tekmah. 3. Petje treh pesmi. 4. Dve de-klamaciji. 5. Igra v 3 dejanjih: »Pri kapelici«. — Pridite in pogledite!

n Katol. slov. izobraževalno društvo v St. Jur-ju pri Grosupljem priredi v nedeljo dne 14. dec. ob 10 dop. in ob pol 3. pop. gledališko predstavo: »Domen« s petjem v petih dejanjih. — Vabljeni vsi od blizu in daleč.

n Šmarino pod Šmarno goro. Tukašnje KSID priredi v nedeljo 7., in ponedeljek 8. decembra, obakrat ob pol štirih popoldne: J. Jalen »Srenja«, drama v štirih dejanjih. — Vsi uljudno vabljeni! — Odbor.

n Šmartno pri Kranju. »Upor Bohinjskeve, igrokaz v 5 dejanjih, se ponovi v nedeljo, dne 7. decembra ob 3 popoldne.

n Središče. Ljudski oder v Središču uprizori dne 26. decembra, na Stefanovo ob 6 zvečer krasno zgo-lovinsko ljudsko igro: »Miklova Zalac«. Prijate-lji poštna zabave in duševnega užitka, pridite na Stefanovo v Krekovo dvorano v Središče. Ljudski oder nastopi s 45 igralci. Med odmori svira godba, se prodaja pecivo in malinovec.

n Šmartno pri Litiji. V Društvenem domu bo v petek zvečer ob 7 Miklavž nosil, otrokom in odraslim. — Praznik, 8. decembra, bo orlovski dan. Zjutraj ob 8 bodo Orli z Orlicami in naraščajem med sv. mašo skupno prejeli sv. obhajilo. Popol-dne ob pol treh pa bo med lepim sporedom slove-sen sprejem novih članov. Starši in vsi drugi lju-bitelji krščanskih organizacij, pridite!

n V Dražgošah je na sv. Lucije romarski shod. Letos bo ta dan še posebna slovesnost. Zupljani so si namreč omissili dostojen vojni spomenik padlim vojakom. Po 10. duhovnem opravilu v cerkvi se bo izvršilo slovesno blagoslovljenje tega spomenika na pokopališču. Sodelujeta pri tem dva sosednja gg-bivša vojna kurata iz Selc in Davče.

n Obrtna zadruga lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani razglašča, da bodo vajeniške, oziroma po-močniške preizkušnje za zadrugne pripadnike prve dni meseca januarja 1925. Reflektanti naj vložijo pri zadrugnem načelnstvu nekoikovane prošnje, ka-terim je priložiti dokaz o redoviti prestani učni dobi, krstni list in morebitno šolsko izpričevalo, najkasneje do 21. decembra. Dan preizkušnje se vsakemu posamezniku naznani pišmeno. — Berlišk Rok, zadrugni načelnik.

n Odbor Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica Ljubljana, namerava za Božič po-leg revnih otrok in sirot, ki so se že priglasiili, obda-rovati po možnosti tudi svoje revne invalide in vdove. V to svrhu se pozivljajo člani in članice, ki želijo biti deležni tega obdarovanja, da se zglašajo v društveni pisarni Sv. Petra vojašnica med uradni-mi urami in sicer v času od 2. do 10. dec. t. l.

ZAMAŠKE,

ki jih ne moreš izvelči iz steklenič-
nega vratu, zakapaj z nekaj kapljicami olja
in postavi steklenico v bližino gorke peč
ali ognja. Ko se je steklenica ogrela, lahko
odstraniš tudi zamašek.

IZOBRAZBI

Storimo veliko dolžnost.

Vsak naročnik pridobi še nekaj ali vsaj enega novega!
Zakaj?

1. Zato, ker mu boš koristil že v gospodarskem oziru. Saj veš, če si pridno prebiral čez leto »Domoljuba«, koliko lepih in poučnih člankov prinaša. O živinoreji in sadjarstvu, o vzgoji otrok in kuharski spretnosti, o žitnih, denarnih in drugih cenah. Ni še dolgo tega, ko sem ponudil odličnemu višjemu bančnemu uradniku »Domoljuba« na vpogled, pa pravi, ko ga pregleda: »Vsekako poučen, zanimiv in dobro urejevan list. Od vsake stvari nekaj.« — Resnično! Kdor pridno bere »Domoljuba« skozi celo leto, pa vsaj nekaj tega spolni, kar mu priporoča, bo prav kmalu imel z obrestmi zopet v žepu ono naročnino, ki jo zanjo da. In kolikokrat lahko človeka »Domoljub« obvaruje škode in sitnosti. Le pomisli na razne vojaške in davčne odredbe, ki se prav pri nas tako hitro izpreminjajo, kako lahko človek zaleze v sitnosti, če jih ne pozna. »Domoljub« te pa o vseh sproti seznanja ali vsaj opozarja.

2. Pridobivaj nove naročnike »Domoljuba«, ker lahko rečemo, da je to tvoja dolžnost kot dobrega katoličana. »Vera mora biti,« tako slišiš večkrat celo iz ust tistih, ki na vero nič ali pa prav malo dajo. — Vera pa je v obilni meri odvisna tudi od takomenovanega javnega mnenja, to je, od tega, kako ljudje na splošno sodijo in mislijo o kaki stvari. Sicer je res, da javno mnenje vere ne more ubiti. Resnica ostane resnica, naj jo tudi ves svet taji. Vendar pa javno mnenje vpliva na vsakega posameznega človeka in v posameznikih lahko versko prepričanje podira, pa tudi lahko podpira. — Javno mnenje pa je današnji dan v prvi vrsti odvisno od časnikov. Krščanski listi delajo krščansko javno mnenje, brezverski pa brezversko. — »Domoljub« pa veš, da je odločno krščanski list. Kot neustrašen kranjski fant v najboljših letih prijema pošteno ravno tiste, ki gobezda nepremišljeno o stvareh, ki so v zvezi z vero. Nič se ne boji, ker njemu je krščanska resnica nad vse, čeprav mu mnogi to njegovo odločnost zamerijo. — Mi kot verni katoličani mu pa ne bomo zamerili, ampak pohvalili in skušali vrata odpreti tudi v tiste hiše, kjer ga doslej še niso slišali. Tako bo katoliški tisk vedno bolj razširjen, s tem bo tudi javno mnenje ostalo oziroma postalo zopet krščansko in z njim se bo v marsikoga vrnila vera, ko bo pa zopet več vere na svetu, bo tudi manj raznih lumpov in tako bodo prišli boljši časi na svet.

3. Pridobivaj nove naročnike »Domoljuba«, ker te k temu vabi zgled naših krščanskih nasprotnikov. Kaj vsega ne storijo Judje, Čifuti za svoj tisk. Vse ceste in grape bodo sedaj proti koncu in začetku leta oblezli po svojih agentih, v vsako hišo, kjerkoli imajo kaj upanja, svoj nos vtak-

nili, da spravijo v družine brezversko časopisje. Zastonj, če treba, bodo pošiljali, samo da ljudje požirajo njih strup.

Če to, ali naj katoličani križem roke držimo? Ali naj mar spimo, ko satan seje svojo ljuliko? Ali naj bodo otroci teme modrejši od otrok luči? Ali ne vemo kot katoličani, da moramo biti slednji izmed nas v svojem krogu apostol za dobro stvar? — Pojdi torej in širi vse naše katoliške liste. To je današnje dni prav tako dobro delo — če so listi v resnici katoliški in taki vsaj hočejo biti vsi naši slovenski katoliški listi — kot vbogajme dajati in moliti. Ms.

Hranilnico in posojilnico v vsako faro.

Očitajo nam, da smo kmetje starokopitni, da smo proti napredku, ker se branimo in smo nezaupljivi proti novotarijam, ki še niso preizkušene.

Novi slovenski škof dr. Janez Gnidovec.

Očitek je krivičen. Mi nismo starokopitni, mi nismo proti napredku, mi smo le previdni. Dobro vemo, da je vsaka nova, še ne preizkušena stvar korak v temo. Kdor po stopa v temo, ta vaga, da pade. Takih korakov v temo pa mi kmetje ne smemo delati. Mi imamo vsak samo en grunt. Če ga izgubimo, ne moremo dobiti drugega. Trgovca mnogokrat pade in vse izgubi. Toda zopet lahko začne s trgovino in kmalu si zopet pomaga na noge. Kmet tega ne more.

V eni stvari pa se nam vendar lahko očita starokopitnost in nerazumevanje za napredek. Ena stvar je, ki je že dolga, dolga leta preizkušena in ki se je povsod ravno za potrebe kmečkega stanu naravnost sijajno obnesla. Ena stvar je, katere sadove in dobrote marsikje uživajo že dvajset do trideset let in bi si jih danes ne dali vzeti za noben denar. Ena stvar je, ki je v marsikateri fari do malega vsem kmetom v teku dvajset do trideset let na en ali na drug način pomagala v nesreči ali pa jim pripomogla k izboljšanju gospodarstva. Ena stvar je, ki je v marsikateri fari v dvajset do trideset letih spremenila lice vsega kmečkega gospodarstva tako, da bi se dedje čudili blagostanju in napredku posestni'ov, ako bi danes vstali iz groba. To so hranilnice in posojilnice, s katerimi ustanavljanjem se začne nova, srečnejša in naprednejša doba za slovenskega kmeta.

Čeprav se je pokazalo, da je taka hranilnica in posojilnica pravi blagoslov za vsak kraj, kjer se ustanovi, pa je vendar žal še mnogo takih krajev, kjer hranilnice in posojilnice nimajo. Zato pa se upravičeno lahko očita kmetom v onih farah, kjer hranilnice in posojilnice nimajo, da so starokopitni, da nimajo zmisla za napredek.

Hranilnica in posojilnica varuje pred oderuštvm, ker hranilnica in posojilnica vsakemu brez razlike nudi posojilo po nizki obrestni meri. V taki fari ni več posla za oderuhe. Vsak rajše vzame posojilo pri posojilnici, nego da bi prišel v pest oderuhu, ki ga z visoko obrestno mero nar-

Hranilnica in posojilnica pospešuje napredek kmetijskega gospodarstva. Vedno se najdejo v fari kmetje, ki imajo zmisel za napredek in bi pri svojem gospodarstvu eno ali drugo reč želeli izboljšati. Toda zmisel sam še ne zadostuje za vsako izboljšanje. Za uvedbo strojev, za lepo plemensko živino, za dobro seme, za izboljšanje zemlje itd., je treba denarja. Hranilnica in posojilnica nudi po nizkih obrestih tudi malim posestnikom posojilo za izboljšanje gospodarstva.

Hranilnica in posojilnica pomaga kmetom v nesreči. Nobeno gospodarstvo ni tako izpostavljeno raznim nesrečam: vremenskim nezgodam, ujamam, boleznim, požarom itd., kakor ravno kmečko. Na tisoče slučajev bi lahko navajali za dokaz, kako so hranilnice in posojilnice ravno v nesreči kmečkim posestnikom nudile najboljšo oporo s cenanimi posojili.

Hranilnica in posojilnica navaja posestnike, pa tudi mladino k varčnosti. Kako je varčnost za dobro gospodarstvo potrebna, ni treba posebej poudarjati. Opozoriti moramo samo na to, da nas varčnost varuje tudi pred vsemi napakami, ki izvirajo iz zapravljenosti, to je zlasti pijačevanje, veseljačenje in čezmerno hšpanje. Ne bo pa izobrazbe in ne bo blagostanja na kmetih, ako ne bo zmisla za varčevanje.

Hranilnica in posojilnica vodi kmečki stan k samostojnosti in ga osvobojuje ne le iz rok oderuhov, ampak tudi iz rok trgovcev in mešetarjev, ki hočejo v velikem številu živeti na račun kmeta. Mnogokrat mora kmet prodati pridelek ali živino v nepravem času, ko je najbolj poceni, ker nujno rabi denar. Ako pa mu hranilnica in posojilnica pomaga v zadregi s kreditom,

potem lahko s prodajo počaka do tedaj, ko upa doseči najboljšo ceno.

Vse to so zkusili in izkušajo tam, kjer imajo hranilnico in posojilnico, zato povsod priznajo, da je hranilnica in posojilnica blagoslov za celo faro. — Ker pa je danes še veliko fara, kjer hranilnice in posojilnice nimajo, je zato dolžnost vodilnih mož, da poskrbijo za ustanovitev hranilnice in posojilnice, kakor je sklenil katoliški shod. Hranilnico in posojilnico v vsako vas!

Solsko vprašanje v naši državi.

Minister javnega pouka je izdelal dva načrta o šolski postavi in sicer enega za ljudske in drugega za srednje šole. Prvega je že tudi podpisal kralj, da ga predložijo skupščini poslancev v razgovor, drugi še ni potrjen. V naslednjem naj sledi to, kar tiče verouka:

1. Verski pouk se daje v ljudski šoli na zahtevo staršev. Namen ljudske šole je ustaliti нравna načela za življenje. Če pa starši nočejo za svoje otroke verskega pouka, bo šola kljub temu gledala, da doseže svoj cilj, to se pravi, da vstali v njih otrocih нравna načela za življenje. Po naše bi se to reklo: namen ljudske šole je vzgajati otroke brezversko. — Duhovniki-veroučitelji se ne štejejo med redne in stalne učitelje. V krajih, kjer bi se duhovnik branil prevzeti poučevanje verstva, bo minister za uk poveril to mesto drugi za to sposobni osebi. Ta določba je naravnost v nasprotju s cerkveno postavodajo, ki zahteva, da more biti tisti, ki poučuje verouk, pooblaščen v to od cerkvene oblasti. Pravtako je ta zahteva v nasprotju z ustavo samo, ki določuje, da naj se uravnava poučevanje verouka primerno načelom posameznega veroizpovedanja. Načelo vsaj katoliške vere pa je, da naj poučujejo verouk le osebe, ki so pooblaščen od cerkvene, ne pa od svetne gosposke. — Šole prosti dnovi so lahko tako ob državnih kakor cerkvenih praznikih, seveda onih, ki jih kot tako označi minister za uk. Tudi ta zahteva ni v skladu s cerkvenimi predpisi. Zakaj cerkvene praznike more določevati edino cerkvena oblast, zato bi se moral z njo minister v tej zadevi sporazumeti. — Cerkvi ne pristojta nikak pravica do nadzorstva glede pouka o verstvu ali glede izgoje po šolah. Njeni predstavniki ne smejo biti več člani krajnega ali okrajnega šolskega sveta. Zasebne ljudske šole (to se pravi one kongregacij in cerkvenih redov) se bodo zaprle v krajih, kjer je državna šola. Kjer pa take ni, tam se morejo zasebne dovoliti, toda pod takimi pogoji, da bi jih bilo skorej nemogoče ustanoviti. Šolski in cerkveni zaklad bi se moral uporabljati v smislu ene in iste državne postave, ki izide v letu 1925. Tudi se bo delil ta zaklad med vse priznane veroizpovedi. Razdelil se bo enakomerno med cerkvijo in državo, če ne bo drugače določeno, po kaki drugi postavi.

2. Načrt šolske postave za srednje šole določuje: Kakšni predmeti se bodo poučevali v srednjih šolah, se bo določilo s posebnim kraljevim odlokom v smislu člena 8. Ta člen pa nima ničesar o poučevanju

verouka. Člen 41 določuje: Med drugim bo tudi pouk o temeljih države in higijene. Pouk v verstvu je zajamčen v srednjih šolah (1). Učence, ki pripadajo veroizpovedi, ki nima učiteljev svojega verstva, je mogoče oprostiti, da ne prisostvujejo verskemu poučevanju v šoli. Kar tiče srednje zasebne šole, pravi določba 17. in 18., da jih more ministrski svet svet trpeti pa le na predlog ministra za uk, potem ko je podal svojo izjavo najvišji svet za uk. Izvolitev vodjev in profesorjev mora potrditi minister za uk v sporazumu z istim svetom. Zavod združen z zasebno šolo more obstojati le z dovoljenjem ministrskega sveta. Minister za uk mora nadzirati po svojih nadzornikih srednje zasebne šole.

Ni čuda, da so škofje vložili priziv na ministrstvo zoper take brezbožne postave.

„Orličovo“ pismo staršem.

II.

»Dragi starši!

Te dni se pripravlja sv. Miklavž, da pride obiskat in obdarovat Vaše male. Tudi jaz, »Orlič«, prijatelj Vaših malih, sem imel v mislih sv. Miklavža in sem v zadnjih dveh številkah prinesel njemu v čast pesmi in igro.

Z Vami, dragi starši, bi se pa rad jaz o sv. Miklavžu drugače pogovoril. Dajte, berite moje pismo!

Veseli so Vaši otroci Miklavža. Ljubijo njega, njegov prihod in njegove darove. Vendar tudi misel na Miklavža ni popolnoma brez primesi bridkih kapljic. Saj vsak otrok ve, da pride z Miklavžem — čeprav malo bolj zadaj — tudi parkelj! In ta vzbuja strah. Čeprav sicer dober otrok nima nič posebnega na vesti in ve, da parkelj do pridnih nima moči, vendar mu misel na parkelj vzbuja zle slutnje. Saj čuti globoko v duši kos tiste negotovosti, katero je sv. Pavel izrazil z besedami, da človek ne ve, jeli ljubezni ali sovraštva vreden ...

No, hvala Bogu, večinoma se posreči, da sv. Miklavž prepreči vsako parkeljnovno intervencijo in le malokateri otrok izgine v njegov koš. — Toda pomislite, kaj bi bilo, če bi sv. Miklavž nehal hoditi okoli in bi dobil parkelj vso moč v roke ...

Pa se Vam morda zdi, dragi starši, da govorim z Vami preveč otročje. O ne, motite se! Vprašam Vas, ali ni prihod in odhod Miklavža zgolj nekak simbol, nekaka slika vsega življenja Vaših otrok? Sv. Miklavž predstavlja dobro, plemenito, resnično, ki naj bi se ga oklepali otroci v življenju, parkelj, ki prihaja z Miklavžem, je zastopnik slabega, grdega, lažnivega, ki tudi vedno stika za Vašimi otroci in jih skuša dobiti v svoje kremplje. Kaj ne, to vidite sami, da so Vaši otroci izpostavljeni premnogim nevarostim?

Kako torej, dragi starši, obvarovati otroke pred nevarnostjo slabih vplivov? Skrbeti je treba, da bo Miklavž zmerom močnejši od parkelja! Potem ne bo noben otrok izginil v koš hudega, v blato življenja.

Vi sami seveda na vso moč skrbite, da bi vse dobre reči vladale in imele moč nad Vašimi otroci. Sami jih lepo učite in nava-

jate k plemenitemu življenju, v cerkev jih pošiljate radi, posebno k sv. zakramentom, skrbite tudi, da se za gosp. kateheta v šoli dobro pripravijo — prav imate. Poleg tega ste jim naročili ta ali oni dober list za otroke, vpisali ste jih v »Marijin vrtec« in jim dovolili, da hodijo tudi med »Orličec«, ker veste, da je vse to za otroke lepo, da je vse to zanje — Miklavž, ki jih čuva pred grdobijo, pred parkeljnom.

Sedaj Vas pa vprašam, ali poznate Vi ljudi, ki bi bili tako grdi, da bi hoteli otrokom Miklavža vzeti in poslati k njim samo parkeljna? O, pa so taki ljudje! So in še na visokih mestih sede in precej oblasti imajo v rokah — vsaj domišljajo se tako. En tak gospod so tudi tisti, ki so sedaj na Slovenskem za -ičeviča. Ali niso tak gospod od samega tega hudega? Tak gospod niso samo -rjav, o ne, celo črn so, pa še kako!

Toda o tem in takem Vam bom drugič nadalje pisal, danes moram nehati. Preden pa zopet dočakate moje pismo, vzemite dopisnico in pišite tudi Vi, takole pišite: Uprava »Orličec«, Ljubljana, Ljudski dom. In na drugo stran dodajte svoj naslov ali pa naslov svojega otroka. In zgodilo se bo, da Vas bo na domu obiskal, prav za prav Vaše otroke, še preden Vam bo pisal tretje pismo

Bog živil

Vaš »Orlič«.

Posestvo majhno, v zelo dobrem stanju, pripravnost tudi za trgovino ali drugo obrt, napredaj v veliki vasi na Gorenjskem za 70 tisoč Din. - Naslov v upravi lista pod števil. 7594.

STRASNO

se pritožuje nad draginjo, kdor se še ni prepričal, kako

POCENI

je manufakturno in galanterijsko blago ter usnje pri trvdki

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSELJ, Ljubljana, Turjaški trg 1.

Redka prilika!

Slav. občinstvu naznanjam, da sem dobil zopet mnogo manufakturnega blaga za zimo, katerega prodajam vsled ugodnega nakupa mnogo pod dnevno ceno. Za cenj. nakup se najtopleje priporočam

J. MENART, trgovec, Domžale.

Pozor! Najboljše in najcenejše

kupite MANUFAKTURNO BLAGO, kakor SUKNO vseh vrst, HLACEVINE, KOTENINO, ŠIFONE in druge krojaške potrebščine pri

Ivan Kos

SREDNJA VAS ŠT. 2 (Podbrezje) — Gorenjsko,

Krojači in šivilje poseben popust!

Sprejme se tudi UČENKA.

Našim rodbinam
priporočamo našo pravo domačo
Kolinsko
cikorijo
izvrsten pridatek za kavo.

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

»Dovolil? Nikar se ne moti Matijal! Če Prek sluti denar, je vsega zmožen. In saj je javno rekel. Rekel je, da bo cunjarjevi hčeri že iztrgal zlato ribo.«

Gorec je izgubil ravnovesje.

»Brivec — ona — moja — moja hči Henrika sploh noče — noče, — razumeš — noče, — povej to ljudem! Sedaj pojdi proč! Kako sploh prideš do tega, da izdajaš meni svoje prijatelje? Nič več nočem vedeti — nič več!«

Zavil je na stransko pot in brivec je gledal za njim.

* * *

Po cesti so šli mladi fantje. Bili so v mestu pri naboru. To je važna točka v življenju teh ljudi. Priti k vojakom ali ne, to mnogo pomeni.

Tedaj ti naši ljudje, kakor vedno, da jih zadene kaj izvanrednega — pijejo. Ali iz žalosti ali iz veselja, to je za žejo vseeno. Pijejo, in čimbolj je važen dogodek, tembolj pijejo. —

Ob strani pa je šel — Janček. Ni mnogo pil in tudi pisanih trakov si ni pritrčil na klobuk kakor drugi. In vendar bi imel po splošnem ljudskem pojmovanju pravico, zakaj bil je »potrjen«.

Z zelo mešanimi čustvi je šel Janček svojo pot. Veselilo ga je, da bo šel proč v mesto, proč iz samote, in da bo nosil pisano uniformo z svetlimi gumbi. Predstave, pričakovanja in načrti so se vrstili v njegovi glavi. A vendar mu je bilo zelo težko pri sreč.

Srečal je Leno, ki je nesla južino na polje. Povedal ji je, da je potrjen in da bo jeseni vpoklican.

»Veseliš se pač, da boš šel končno proč?«

»O da! Veselim se Leno! Mislim da bo prav prijetno pri vojaki!«

Ničesar ni odgovorila in je šla hitro dalje.

Cez nekaj časa je izpregovoril: »Pravzaprav se pa prav nič ne veselim, Leno.«

Odgovorila je nekoliko sunkoma in naglo:

»Zakaj ne? Prišel boš med ljudi; mnogo boš videl in slišal, in ob nedeljah boš lahko plesal z mestnimi dekletimi. To ti bo pač ugajalo.«

Vznemirjen jo je prijel za roko:

»Ne, Leno, ne! Ne bom plesal z mestnimi dekletimi, niti z eno ne bom plesal, samo tebe imam rad, samo tebe!«

»No, Janček, kaj ti pade v glavo?«

»Moram ti povedati Leno, preden grem proč! Ne vzdržim drugače; prvi dan bom sicer ubežal. Tako zelo te imam rad, in če me ti nimaš rada, potem je najbolje, da umrem. Moraš me vzeti za moža, moraš, Leno!«

Pogledala ga je in se spustila v doneč smeh.

»Lena, ne smeš se! Ne smeš se, Leno!«

Resno mislim! Nehaj se smejati! Sicer bom znorel!«

A ona se je smejala dalje.

»Zakaj se mi smeješ? Ker sem ubogi oskrbnikov sin in ti Nagličeva Leno? Zato?«

Tedaj je postala bolj resna.

»Ne, raditega baš ne! Ampak, ker si domišljuješ, da me imaš rad, to se mi zdi smešno. Moram se smejati. Mene nihče ne mara. Vem to! In ti najmanj, ker tebe sem najbolj jezila.«

»Ampak če te imam rad, Leno! To bom pač bolje vedel kot ti. Že od nekdanj še, ko smo hodili v šolo —«

»Ker ne poznaš nobene druge! Če boš v mestu, boš že našel kako drugo.« Znova se je zasmejala; nato je nadaljevala: »Ti si pa res smešen, Janček! Torej res, poročiti me hočeš? In od česa bi živel? Ti nimaš ničesar, in jaz nimam ničesar! In ti pač ne veš, da moram ostati pri Henrik!«

Obstal je.

»Lena, če bi bil bogat kmetijski fant, bi me hotela?«

»O da! Potem že! Bi vsaj od česa lahko živel! Zakaj to mora biti, Janček! Od nič ni nič. Poglej, ni drugače. Da bi pa bila hlapca na Bukovju, to mi pač ne ugaja.«

»No, potem — potem čakaj, da pride kak bogat!«

Njen obraz je postal mehkejši in njen glas tišji.

»Nisem rekla, da hočem koga drugega! Se lahko zaneseš! Ti imaš največ pravice na mene, ker ste nam toliko pomagali.«

Grenko se je zasmejal.

»Pomagali! Oče je dobil svojo plačo, in jaz svojo. Ničesar nam niste dolžni.«

S tem se je obrnil. Ona pa je rekla čisto resno:

»Žal mi je, če ne verjameš. Rada bi, pa ne gre, in kar ne gre, se mora izbiti iz glave. Sicer je človek neumen!«

Čakala je njegovega odgovora; toda

sedel je na rob polja in ni rekel nobene besede.

Tedaj je ona šla. Ko je bila dovolj daleč, se je vrgel »veseli Janček« v cvetočo travo in bridko jokal.

Tam na cesti pa so fantje prepevali. Leno je obstala in je poslušala pesem. Solze so ji stopile pri tem v oči.

»To imajo od tega, Liza in Janček in tudi oskrbnik in Matija. Nehvaležnost! Nehvaležnost! Henrik noče in jaz ne morem!«

* * *

Pomlad in poletje je minilo, jesen je stala pred durmi. Bil je delapoln čas. Bukovski ljudje so bili še bolj molčeči kot sicer in so hodili kot tujci drug poleg drugega.

Liza je odšla z Bukovja in je stanovala spodaj v vasi pri svoji teti.

In nekega turobnega jesenskega dne se je poslovil tudi Janček. Z malim kovčekom v roki je stopil v sobo.

»Prišel sem, da rečem še »Z Bogom!«, čas je že, da grem na kolodvor.«

Henrik mu je prisrčno stisnil roko.

»Zdravstvuj, Janček! Naj ti bo dobro pri vojaki. In tisočkrat hvala za vse!« Janček se je obrnil.

»Hvala — hvala tudi Vam za vse!«

»Pogrešali te bomo, Janček. Jaz še zlasti! Toda, ko bosta minuli dve leti, se boš pa zopet vrnil.«

Janček je stal s sklonjeno glavo. Ni rekel niti da, niti ne. Hotel se je premagati, a težko je dihal in rahlo se je tresel.

»Če boš česa potreboval, piši! Ni ti treba trpeti pomanjkanja. Razumeš, Janček?«

Nobene besede ni rekel, stal je tu z bledim obrazom in mečkal klobuk med prsti.

»Imaš še kaj povedati, Janček?«

»Ne! — Iti moram! Čas je. Z Bogom, Henrik!«

»Pozdravljen, ljubi Janček!«

Obrnil se je. Na klopi ob peči je sedela Leno in lupila krompir.

»Z Bogom, Leno!«

Deklica si je obrisala ob predpasnik roko in mu je podala.

»Z Bogom, Janček!«

Ni ga pogledala. Tako je šel iz sobe in

Kje je papiga?

OD DANES IN VČERAJ

PALACA ZA ŠTUDIRANJE.

V ameriškem mestu Pittsburgu bodo napravili prihodnje leto poslopje, ki bo imelo 32 nadstropij, bo nad 200 metrov visoko, 108 metrov dolgo in 78 metrov široko. To bo pittsburska visoka šola. 12.000 dijakov bo lahko študiralo notri, 16 dvigal jih bo prepeljavalo po raznih nadstropjih v učilne sobe in knjižnice. Univerza bo imela štiri vrata, visoka po 12 metrov.

LISZT IN ROTSCILD.

Franc Liszt (1811—1886) je bil nedosegljiv mojster na klavirju in znamenit komponist. Dopisoval je veliko z znanim ljubiteljem umetnosti Aleksom Telekijem in iz te korespondence nam je znana sledeča anekdota:

V Frankfurtu je bil dal bankir Anzelm Rotschild natisniti na povabila k večerni zabavi tole naznanilo: »Gospod Liszt bo igral.« Pa ni bil Lisztja prej nič vprašal. Umetniku, ki je bil tudi med povabljenimi, seveda še na misel ni prišlo, da bi se bil ponižal; in ko mu je bogataš namignil, naj igra, je kratkomočno odklonil: »Ne za denar in ne zastoj.«

Rotschild je rekel: »Zakaj pa potem občinstvu igrate za denar?«

Nato Liszt: »To je pa nekaj drugega. Poglejte, ljubi moj gospod! Knez Esterhazy prodaja na svojih posestvih vole, krave, teleta, ovce in prašiče; a če bi vi pri njem naročili porcijo izrezka, bi je prav gotovo ne dobili; kaj ne, da ne? Vidite, prav tako je z menoj in z mojim razmerjem do občinstva in do vas: občinstvu prodajam bolj na debelo za denar, vam pa na drobno umetnosti ne morem prodajati.«

ZAVAROVANJE PROTI POŽARU.

Nekdo si je zavaroval hišo proti požaru in je rekel uradniku: »Koliko bom dobil, če mi jutri hiša pogori?« — »Po mojem mnenju najmanj tri leta,« mu je odgovoril uradnik.

LISICA IN LEOPARD.

Zadnjič je bilo v živalskem vrtu v Londonu veliko razburjenje. Neka lisica je zašla na nepojasnen način v kletko leopardov. Naenkrat se je znašla pred dvema velikanskima leopardoma. Tako sta bila presenečena, da sta kar gledala. Ko sta se umirila, sta pa začela pošteno pihati, in zdelo se je, da je lisici odbila zadnja ura. V smrtnem strahu je pa začela delati take skoke, da ji sicer zelo urna leoparda nista mogla blizu in jo je rešil strožaj s tem, da je odprl mala vrata, skozi katera je brž smuknila.

Henrik ga je spremil na dvorišče. Tam je sedel stari oskrbnik kot voznik na malem vozu in se delal popolnoma ravnodušnega, imel pa je vendar temnordečo glavo.

Kmalu nato so konji potegnili. Z Bogom, ti stari dom!

Samo na 1 besedo!

in sicer na varstveno znamko »Elsa« moramo paziti, ako nam je do najboljših MIL LEPOTE in ZDRAVJA. To so edino le FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO »ELSA«, s katerimi umivati se je pravi užitek! Nežna, dobra, čista, jako peneča, diskret. vonja v 5 različnih vrstah!

ELSA - LILIJINO - MLEČNO MILO, prvovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno.

ELSA - GLICERINOVNO MILO, vpliva izrecno na roke, ki trpe vsled dela in mraza.

ELSA - BORAKSOVO MILO je najprihljubljeneje sredstvo za odstranjenje fatalnih peg, pršičev itd.

ELSA - KATRANOVO MILO za lase in glavo.

Končno ELSA - MILO ZA BRITJE, posebno fine vrste.

Za POIZKUS 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic, z zavojnino in poštino 52 Din, toda le tedaj, ako se pošlje denar naprej. Po povzetju 10 dinarjev več, torej 62 Din. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
v Stubici Donji, Elsa trg 16 — Hrvatska.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje in podpira ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. — Obrestuje vloge na knjižice po

5%

na tekoči račun po dogovoru od dne vloge do dne dviga. — Ima dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami.

Odvetnik

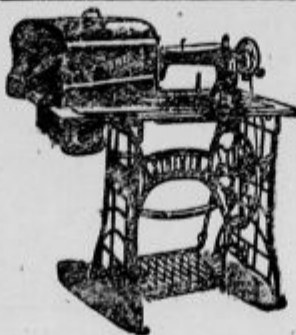
dr. Igo Janc

naznanja, da je otvoril

dne 2. decem. t. l. svojo

pisarno v Kranju v hiši

št. 18, pri Plemontezariju

15 letno
jamstvo!

Svetovno znani
najboljši šivalni
stroj je edino le
Stoewer za
rodbinsko in
obratno rabo.

ZALOGA
L. Baraga,
Ljubljana
Šelenburg. ul. 6/L

Parna lokomobila 6 HP, angleški iz-
osebni avto se ugodno proda. — Izve se
pri JUREŠ, mlin — Križevci
7593
pri Ljutomeru.

VINO na debelo

raznih vrst se prodaja po konkurenčnih
cenah — posebno za Gorenjce

v hotelu POŠTA na Jesenicah

Tam se tudi kupujejo in prodajajo razni
DEŽELNI PRIDELKI

Najboljši šivalni stroj je edino le

JOSIP PETELINC-A

znamka

Gritzner in Adler

za rodbinsko in obrtno rabo v vseh
opremah

LIUBLJANA blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vozenju brezplačen.

Večletna garancija.

Popravišalnice na razpolago.

**Bolni na
pljučih.**

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi **UMETNOSTI HRANJENJA**, ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premagaja. — Nočno potenje in kašelj prestane, telesna teža se poveča ter po splošnem poapnenju olajša bolečine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete s mojim načinom prehranjenja, tembolje bo za vas.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste izčrpali mnogo koristnega znanja, ker bo moj založnik izdal vsega skupaj samo

10.000 komadov zastoj

in razposlal. Pišite takoj, da se boste mogli tudi vi prištevati krogu srečnih dobitnikov te knjige.

Naslov:

August Märzke — Berlin,
Wilmsdorf, Bruchsalstr. 5, Abtl. 869.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico
r. x. z o. x. v Ljubljani

Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din
jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun
obrestuje najugodnejše.

Današnji številki je priložena priloga bančnega društva A. Rein in drug v Zagrebu, glavne kolekture državne razredne loterije, ki na zelo enostaven način omogoča nabavo državnih srečk.

DVAKRATNI ZEPPELIN.

Pred par tedni smo prinesli sliko zračne ladje Zeppelin in njen opis. Sedaj so pa naročili Angleži zračno ladjo, ki bo še enkrat tako velika, za 50 metrov daljša in bo imela moči za 4200 konjskih sil, do-

čim jih ima opisani Zeppelin samo 2000. Prostora bo imela za 100 potnikov, vozila bo pa s poprečno hitrostjo 110 do 115 kilometrov na uro. Namenjena je za vožnjo med Angleško in Indijo, morebiti bo pa vozila celo v Avstralijo.

HRABRA ŽENSKA.

Najvišje odlikovanje na Francoskem je red častne legije. Dobila ga je zadnjič gospa Bettremieux, že na mrtvaškem odru. Iz goreče tovarne je rešila šest otrok. Ko

je slišala, da sta še dva notri, je šla še enkrat nazaj, a tramovi so jo pokopali pod seboj.

PETROLEJSKI VRELEC.

Francoska ima malo petroleja in je vsak petrolejski studenček zelo dobrodošel. Sedaj so navrtali neki tak studenec, ki da na uro cel kubični meter petroleja, 1000 litrov. Na dan torej 24.000 litrov. Se že spleča!

Opominjamo Vas, da se pri nakupu manufakturnega blaga v prvi vrsti ozirate na tvrdko LENASI & GERKMAN v LJUBLJANI

RAVNO DOŠLI: PLIS, ASTRAKAN, ŽAMET za PLAŠČE in JOPE

znano najbolje možko sukno.

Barhant, kolenina, šifon, garniture, odeje, koci, velike rute, plati, svilnate rute.

Vajenca poštenih staršev, z dobrimi spričevaji, ki ima veselje do PEKOVŠKE obrti, sprejemem takoj. Vsa oskrba v hiši. Naslov mojstra pove uprava »Domoljuba« pod števil. 7135.

Hiša v opeki napredaj v žireh, zidana, z opeko krita, z vodovom in električno napeljavo, s štirimi sobami, za ceno 30.000 Din. Več se poizve: Iv. CVEK, Prežganje, p. Litija. 7427

Enodruž. hiša tik predmestja Ljubljane, nova, s takojšnjim prostornim stanovanjem, ugodno napredaj. - Pojasnila daje F. JERKO, Črnuče, pošta Ježica. 7414

Trije travniki se prostovoljno prodajo: dva travnika na Rakovi feli, zraven Viške gmajne, tretji pa pod Plešivco, blizu Kršlanovega gradu na grajski gmajni. - Več se poizve pri JOS. MRAK, Vič 21. 7431

Orlovski KROJ (surka in hlače), še malo nošen in dobro ohranjen, srednjevelik (165 cm), se proda za 500 Din. Ponudbe na upravo pod »Kroj« št. 7461.

Vsi fantje, dekleta in ženske govorijo — in bliskovito med seboj se pogledujejo; — kje neki bi se najlepše in poceni blago dobilo, — brezdvomno v škofji Luki pri Mihi Lapuhu vsi kupujejo.

KATERA GOSPODIČNA

ali vdova s posestvom bi poročila 30 letnega mladeniča z lepim premoženjem? Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro »Marljiv« št. 7606.

Prvi hlapec se išče na veliko posestvo v ljubljanski okolici; vjen mora biti vsega poljskega dela ter trezen, vesten in priden. - Ponudbe na upravo lista pod »Hlapec 7369«.

Preklic. Podpisani Ivan Ulčar preklicujem, kar sem neresničnega govoril o gđ. Ivanu Pirnat. — Homec, 3. 12. 1924. — IVAN ULČAR.

»DRUŽINSKA PRATIKA« za leto 1925

JE IZŠLA in se dobiva v vseh knjižarnah in trgovinah z galanterijskim blagom.

CENA IZVODU 5 DIN brez poštne. RAZPRODAJALCI DOBE ZNATEN POPUST!

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poieg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 200 milijonov kron.

CROBATH

Franc d. z. o. z. Kranj

Ustanovljena l. 1885
Na debelol — Na
drehno! — Damaca
industrija domačih
čevljev iz razne
blaga. — Ceniki na
razpolago.

Manufakturno
blago vse vrste
v lepi izbiri.

najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner za rodbinsko in obrtno
rabo vedno v zalogi

edino pri **Josip Petelinc**

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

stotam potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje
Galanterija in vse drobno blago.

Nad 120 milijonov kron

sem izplačal sorodnikom AMERIKANČEV
v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine
ponesrečenih in druge terjatve. — Ako imate
Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tu-
jem, pridite k meni, da jo uredim, ako se
sploh da. — **Dr. Ivan CERNE**, gospodarska
pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6
(Ljudske posojilnice poslopije).

Gobe,
orehe,
rujavi, ze-
leni in beli
fižol
kupuje

„GLIVA“ LJUBLJANA

Gospodarska cesta št. 3. Wolfova ulica št. 12.

Volneno in perilno blago

kakor tudi vse vrste manufakturnega
blaga dobite v veliki izbiri in po
ugodnih cenah pri trdki

R. Miklauc Ljubljana

Lingarjeva ulica - Medena ulica
- Pred Skofijo.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo!

Lastni izdelki! Najcenejše Solidne cene!
in najboljše TEHTNICE
izdeluje **STANKO PESJAK — KRANJ.**
Poizkusitel! Prepričajte se!

NASLOVE

oddajalcev in odjemalcev stanovanj, trgovskih in
obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev
in kupcev hiš, posestev in premoženja dobite proti
mali odškodnini pri

„POSREDOVALCU“, Ljubljana, Sv. Petra c. 23

MERAKL

barve, črnila, lake, klt, emaile,
čopiče in zajamčeno čisti lirnez
najboljše kakovosti nudi

MEDIČ-ZANKL družba
z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

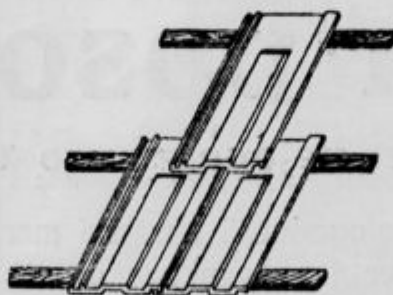
„SALONIT“

se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in
barvah. Dolgoletno jamstvo jamči za izbor-
no kakovost. „Salonit“ je za pokrivanje
streh in izoliranje sten proti vlagi najbolj-
ši material sedanosti, kateri se uporablja
širok celega Evrope.

Proračune, cenike, kataloge in navodila po-
šilja brezplačno:

„SPLIT“

d. d. za cement Portland, Ljubljana.
Zastopniki se sprejmejo.

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu
nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše
preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za
rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnega čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.545

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnega čekovnega urada v Zagrebu
št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriški bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.